

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

VII. évfolyam 7-8. szám (7. Jahrgang Nr. 7-8.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1975 július - augusztus

P.P.
6430 Wettingen 1

Millenniumi zarándoklatunk

Több mint 3000 év története folyik itt össze a modern élet lüktetésével. A római birodalom romjaiban is nagyszerű emlékei között, mint drágakövek ékesítik a várost elmúlt századok templomai, épületei, művészi alkotásai. Közük, mint hömpölygő ár özönlik a sokszínű nép, a tovasikló autók tömege. Csodások a virágos kertek, a művészi szökőkutak és a mindent átfogó itáliai kék ég. Tagadhatatlan az is, hogy amikor az ember a Via Conciliazione-n a felsorakozó autóbuszok tömege között rápillant a Szent Péter bazilikára, mindennapi élményben van része, mely egyre inkább hatalmába keríti, mennél inkább közeledik a hit és tudás e remekműve felé.

Magyarok a zarándokok között

Április 25-én pénteken, az olasz nemzeti ünnep alkalmából több mint 100.000 zarándok töltötte meg a Szent Péter tereket. A középen felállított alacsony emelvényről köszöntötte a Szentatya a zarándokokat. Valamiképpen így vehette körül a tömeg Jézust is, amikor a galileai dombokon tanított. Vasárnap a zsúfolt Szent Péter bazilikában volt a pápai nagymise. A rákövetkező szerdán három kihallgatás volt. Az új kihallgatási teremben több mint 7.000 ember volt jelen: az angol, francia, és spanyol nyelvet beszélő hívekből. Itt voltak a Pax Romana nemzetközi kongresszus résztvevői is, valamint a skandináviai lutheránus lelkészek családjakkal. A különböző csoportok üdvözlése, a három nyelven elmondott pápai beszéd majd egy óráig tartott. Befejezésül latin nyelven együtt énekeltük az Úr imádságát. Ezután a pápa a Szent Péter bazilikába vonult. Itt 15.000 olasz várta. Ott volt köztük Bánát apostoli kormányzója, Jung Tamás püspökatyja is 385 magyar ajkú hívével. Többen is jöttek volna, de megakadályozta őket a megkésett mezei munka.

A következő napra esett május 1., Szent József, a Munkás ünnepe. A bazilika előtti téren állították fel az oltárt. A szentmisén, melyet a pápa mutatott be, 30.000 hívő vett részt. Ezen a napon érkezett meg a jugoszláviai Bácskából 800 magyar és 300 horvát ajkú zarándok Zvekanovics Mátyás püspök és 36 papja vezetésével. Másnapra várták a nagy horvát zarándoklat 10.000 tagját, ugyancsak Jugoszláviából. Jöttek is több mint 200 autóbusszal. Magyarországról szeptemberben várnak 300 zarándokot. A külföldön élő magyarság augusztus 16-20 között rendezi szentévi zarándoklatát. Ez lesz megkeresztelésünk 1000. évfordulójának kimagasló eseménye.

Róma vonzóereje

Mi vonzza a kereszténységet Rómába? Mit jelent a szentév? Róma a keresztény vértanúk véréből megszentelt föld. Itt van eltemetve a két Apostolfejedelem. «Szent Péter sírját már az első keresztények is sűrűn látogatták» — írja P. Bangha az Utikalauzban». Ez volt számukra Róma legfőbb szentélye. Itt merítették erőt az üldözések idején és itt imádkoztak azokért a hittestvérekért, akik börtönben voltak, vagy éppen az arénában szenvedtek. Csakhamar egész Itáliából jöttek ide zarándokok, sőt még messze idegen tájakról is: Egyiptomból, Perzsiából, Afrikából.

Későbbi időkben ehhez járult a szentévi búcsú elnyerésének a reménye. Mi a búcsúnyerés igazi értelme? Tulajdonképpen kettős: az őszinte megtérés vágya, mert ez a feltétel, majd pedig az elégtétel nyújtás a bűnökért.

A megtérés gyökeres elfordulást jelent minden tudatos bűntől, a bocsánatos bűntől is, ugyanakkor pedig őszinte Istenhez fordulást az Úr Jézus Krisztusban. Ez jelenti az Atya akaratának a vállalását, az őszinte keresztény életre való törekvést. Ez a magatartás nyer

kifejezést és kegyelmi megerősítést a szentgyónásban és szentáldozásban. Ez csendül ki az előirt imákban: az Apostoli Hitvallásban, az Úr imádságában s az Angyali Üdvözlésben, melyet a hívő az Egyház szükségleteiért, a Szentatyáért és a püspökökért ajánl fel. Elégtétel maga a zarándoklat. Az imádságos hosszú út, a szent helyek felkeresése.

A magyarság lélekben egygyéforr

Számosan vannak, akik betegek, vagy akiket más súlyos okok akadályoznak: elfoglaltság, a költségek nagysága, utazási papírok hiánya. A Szentévi Központi Bizottság erről is gondoskodott. Az ilyen akadályozott személyek is elnyerhetik a Szentév gyümölcseit, «ha lélekben csatlakoznak egy meghatározott zarándok csoporthoz, imáikat, szenvedéseiket egyesítik e zarándokcsoport bazilikálatogatásával és más szentévi gyakorlataival és eleget tesznek az előirt feltételeknek.»

Ez az engedmény különleges jelentőséget ad az augusztusi magyar zarándoklatnak. Ez azt jelenti, hogy akik elfogadható ok miatt nem tudnak Rómába zarándokolni, de lélekben egyesülnek a magyar zarándokcsoporttal és eleget tesznek az előirt feltételeknek, valamilyen módon ők is résztvesznek a közös zarándoklaton. Tehát augusztus 17-én, amikor a Sancta Maria Maggiore bazilikában imádkozunk és kérjük a Magyarok Nagyasszonya közbenjárását, vagy 19-én, amikor a laterani bazilikában tartjuk a Szent István ünnepi nagymisét, a világon szétszórt magyarság lélekben egygyé forr. Így válik augusztusi zarándoklatunk világot átfogó nagy magyar közös ünneppé, minden magyar találkozásává Isten színe előtt. Vajon lehetne-e ennél fenségesebben ünnepelni megtérésünk és megkeresztelésünk 1000. évfordulóját és lehetne-e méltóbban zászlót bontani meghalt primásunk, Mindszenty József bíboros örökségének továbbvitelére.

P. BÓDAY JENŐ S. J.

I g a z

Igaz, jó, szép. Röviden pattannak. Jelenlétkellenek látszanak. Azonban, ahogyan az éjjeli lepkék kerengenek az udvari lámpa körül, úgy vagyunk elszakíthatatlanul e három fogalomhoz magnetizálva. Akarva, nem akarva emberiségünkől kifolyólag magukhoz köt leghozzávetőlegesen centripetális erejük.

Isten mindent tud: maga az igazság. Végtelen jó is: szent. A rossz összegegyeztetetetlen vele. Michelangelo állítólag rút volt, de Pietat faragott. A Teremtő minden szépség forrása: a Szépség. Mi emberek csak darabkákat hasogathatunk ki: a legnagyobb tudós is csak mécszláng, a művész örül, ha sikerül neki valami s minden szent érzi a maga hiányosságát.

Bocsánatkéréssel kellett volna kezdenem, hogy beszemtelenkedem az igaz birodalmába. Nem szakember módjára, csak mint kíváncsi gyerek ólalkodom, hogy elcsenjek néhány fölstedett morzsát. A megrokkant bölcselő, aki évtizedeket tépelődött, elolvasott minden régi és modern gondolkodót s halála előtt fáradtan ejti ki kezéből könyvét és tollát: *ignoramus et ignorabimus* — illetéktelenséggel vádolhat s igaza is van, hogy egyáltalán föl merem írni a fönti címet. Igazában csak a széphez szeretnék eljutni, de mert előtte van az igaz és jó, nem játszhattam meg a bakkecskét. Persze csak elfecseggve kontárkodom, hogy beteljék az oldal. A művésznek sokszor feladatokat adnak: oldja meg, ahogy tudja. Nem válaszolja meg Pilátusnak «mi az igazság»-át, csak szórakoztat. A gyerek nyűvi ujjai közt a tengerpart fövenyét s örül. Ime, néhány elcsorgó gondolat.

Hokusai nyilatkozik: «6 éves korom óta van az a mániám, hogy a tárgyak formáját lerajzoljam. 50 évesen megjelentettem egy csomó rajzot, de azok, amelyek 60. évem előttiek, figyelemre se méltók. 63. esztendőmben értettem csak meg az állatok, növények, fák, madarak, halak, bogarak igazi természeti struktúráját. Következésképpen, ha majd 80 éves leszek, még nagyobb előrehaladást fogok elérni. Ha a 90.-et elérem, hatolok bele a dolgok misztériumába. A 100.-ban kétségen kívül csodálatos fokozatig érkezem el. Amikor meg megérem a 110.-et, vonalaim élökké válnak . . . 65 éves vagyok, hogy ezeket írom, a rajzolásnak öreg bolondja.» Micsoda mohósággal kúszált a vonalak között azért, amit soha le nem leplezett. A megtudás előtt mindnyájan meghalunk.

Ha már Keleten vagyunk, folytassuk

Tokióval. A francia kormány a világvásárra elrándultatta Mona Lisa-t! Az olaszok fájaldalmára könnyelműsködnek vele. Érzik, hogy nem az övéké, csak birtokukban van a Párizsban meghalt Leonardo hagyatékából Ferenc király kezébe vándorolt remekmű. A japán telefonszolgálat a reneszánsz nobildonna csodálóinak meg akarta adni a lehetőséget, hogy hallhassák a Gioconda hangját. Computergépnek beadagolták a szép signora adatait: mellbőség, nyakvastagság, arcizomzat, csontszerkezet stb. A válasz öblös alhangot jelölt meg. Nos, a ferdeszemű, aki bedobta zsetonját a telefondobozba, 18 másodpercig hallhatta olaszul beszélni a varázslatos szépcasszony rekonstruált hangját. Nemcsak a fehérek kíváncsiak vagy a sárgabőrűek, de a feketék is. Ki tudná elsorolni: mi minden kérdést adnak be s várják izgalommal a villogó, kattogó masina fölvilágosítását.

Az első hallgatódzó ábrázolása 1305-ben jelenik meg a művészettörténetben. Giotto Páduában a Capella degli Scrovegni-ben freskózta falra. Az angyal hírül hozza szent Annának: majd lánykát fog kapni, Máriát, aki anyja lesz az eljövendő Megváltónak. A szoba előtti padlásfölgőben egy szolgálóleány csavarja orsójára a megpödört gyapjúfonalat. Karja kószán mered a levegőbe s figyelme se a szalon van, hanem befülemel a belső terembe, ahol a csoda folyik. Az első hallgatódzó: csillan föl szeme a diapozitív vetítőnek, miközben botjával a lány arcára mutat.

A kíváncsiság a köztudatban a nők selejtje. 3-4 öregasszony összedugja a fejét a ház előtti kispadkán, vagy kijövet a litániáról, hogy megtudja vagy közölje a legfrissebb pletykákat. Ital és szivarfüst mellett — mondhatom — a férfiak ebben is fölülmúlják a gyengébb nemet.

Az újságíró — korunk szörnyetege — krónikus lázban lohol kikaparni a szenzációt. Majd megtoldva, kiszínezve elsőnek robbantja bele a napilapokat möhön faló közönségbe.

Mindnyájunkban ott lappang az őszöztön: a szimatolás. A sürgönykaróhoz tapadó füllel figyel a vándor: mit bűghat a szurkos fenyőpózna. A fülünk szétterül, mint a föllogó antenna: begyűjteni értesüléseket. A sunyi szem prédára leső izgalommal rácsap, ami rebben. Kimered, hogy túlhasson a horizonton, vagy összeszűkül, hogy a miniatűr se osonhasson el észrevétlenül. Tapintó kezünk belenyúl a fa odvába, mi lappang a sötétben. Nem torpan meg a Bocca della Verita előtt, hadd tudjuk

meg az igazat. Orrunkat az üvegnyíláshoz közelítjük. Szagok és illatok is árulkodnak. Bizony az ember vizslább a vizslánál. Ez a vágya buktatta el: olyanok lesztek, mint az Isten, mindentudók.

Minden kócbaba, paprikajancsi, gumicica sorsa ugyanaz. A gyerek-tulajdonos ugyanazzal a mozdulattal belezi ki, mint Michelangelo a fölboncolt hullákat. Fűrészpor vagy belek között turkálni egyre megy. Először csak izmok, izületi pontok, csontokra épített idomok, ma már félelmes közelébe ért a sejtek, a teremtés titkaihoz. Ember, megállj: el ne ronts valamit.

A bölcselő erénynek tartja, a fejlődés ősforrásánál a kérdezést: a miértet, mi az oka, mi a célja. Csak mennyiségi a különbség a rendszert felállító geometriazseni s a bölcsőjéből a lámpa gömbje felé kapadozó csecsemő között. Az őszön azonos. A karácsonyfa diszítést kulcslyukon leső suttyóé s a lazer halálsugarát kémlelő kísérletezőé.

Az apa iskolába küldi fiát. Az ABC-től s az egyszeregytől mekkora az út Danteig s a differenciál számításig. Mikor a tanulmányok befejeződtek, kezdődik csak az igazi hajsza. Nemcsak a kutatóintézetekben. A művész is holtáig keres. A fausti ember tragédiája, hogy lelke üdvét is eladná a tudásért. Kegyetlen fölfedezés, hogy minél többet tud, csak arra jó, hogy rádöbbenjen: milyen kevés, amit tud. Egyre nagyobb távcsöveket kombinál, hogy elláthatna az univerzum végére. De belekából a fénysebesség évmillióiba. Rég halott lesz már, mire választ kaphatna valamelyik lakott csillagról.

A kis Pasteur fiatalkori emléke: pajtását megmarta a veszett kutya. Nem tudta felejteni az eltorzult arcú jajgatást, ahogyan tüzes vassal égették a harapás sebet. Mi lehet az eb nyálában? Megtalálta. Mi lehet az ellenmérge? Megtalálta. Mekkora szerencse a nyomozóképeség. Az ember áldottsága. Pestis, kolera a múlt emlékei. Hadseregnyi orvos figyel a kémlőcsöveket: rábizonyítani a rákra a személyazonosságát. Lehet, hogy rossz úton keresik. Lehet, hogy véletlenül böknek rá. De előbb-utóbb fölön fogják. Olykor specialistává válik. Szétdarabolja önmagát. Egy helyen fúr s a végén a részletdarabokat összeadják. Néha haszontalannak látszik az erőfeszítés. Hajmeresztő vakmerőségnek. Csak évek múlva érik haszonná Kolumbus esztelennek tartott vállalkozása.

Nyugtalanul. Izgatón. Egyik okról a másikra ugorva kergeti, mint gyerek a lepkét, az ember az igazságok egyikét.

Szentévi magyar zarándoklat

A szabad világ magyarsága szentévi római zarándoklatát 1975 augusztus 16-20 között rendezi.

Az utazást és szállást az egyes országok és területek csoportjai maguk intézik, ill. szervezik.

A zarándoklat tartama alatt a következő helyeken kaphatunk felvilágosítást:
a.) A Magyar Katolikus Misszió irodájában; címe: I-00193 Roma, via della Conciliazione, 44 — telefon: 06 - 56 13 68, vagy: 06 - 656 13 68.
b.) a Szent István Zarándokházban; címe: I-00151 Roma, Via del Casaleto, 481 telefon: 06-53 73 319.

PROGRAM:

Augusztus 16-án este 18 órakor:

A Szent István Zarándokházban a világ minden tájáról érkezett magyar zarándokok köszöntése — rövid ájtatosság Szent István tiszteletére — ismerkedési est. (A zarándokház címét lásd fent.)

Augusztus 17-én este 18 órakor:

ünnepélyes nagymise a Santa Maria Maggiore bazilikában Szűz Mária, a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére. (Gyülekezés 17.30 órakor a bazilika előcsarnokában, ahonnan az ún. Szent Kapun át vonulunk a bazilikába.)

Augusztus 18-án délelőtt 10 órakor:

ünnepélyes nagymise a Szent Péter bazilika apszisában levő Katedra-oltárnál. (Gyülekezés 9.30 órakor a bazilika előcsarnokában, ahonnan szintén a Szent Kapun át vonulunk a bazilikába..)

Augusztus 19-én reggel 8.30 órakor:

ünnepélyes főpapi mise a Lateráni székesegyház pápai-főoltáránál. A szentmise főcelebránsa Ugo Poletti bíboros, a pápa római helynöke. (Gyülekezés reggel 8 órakor a székesegyház előcsarnokában, ahonnan ez alkalommal is a Szent Kapun át vonulunk be). — A mise után megkoszorúzzuk a bazilikában levő magyar emlékművet, majd a lateráni egyetem nagytermében Szent István díszünnepséget tartunk. Unnapi beszédet mond Msgr. Közi Horváth József.

Augusztus 20-án pápai kihallgatáson veszünk részt.

A fenti rendezvényeken kívül az egyes csoportok maguk osztják be a többi bazilikák, katakombák és egyéb nevezetességek megtekintését.

Az egyes zarándokcsoportok legkésőbb Rómába érkezésükkor jelentsék címüket a Magyar Katolikus Misszió irodájában, ill. a Szent István Zarándokházban (címük és telefonszámuk mint fent).

FIGYELEM!! Az «Életünk» májusi számában közölt programban téves a Magyar Katolikus Misszió telefonszáma, tehát a fent közölt számot jegyezzük fel. Ugyancsak megváltozott az augusztus 16-i programnak az ott közölt időpontja: nem 19, hanem 18 óra!

A szt. Péter-téren abrakos tarisznyájából ropogatja szénáját a szomorú ló. Nem kérdez. Eszik, fölvi gyorog s elégedett. Csattan az ostor s elindul valamerre a műemlékek között, amerre a gyepő rángatja. A telehasú ember annál éhesebb: az igazságra. A savanna állatai paradicsomi meglegedettségben vegetálnak. Az ember szerszámot patint s a haja pattogásából a villám dörrenéséig jut. Széthasítaná az égboltot: mi van mögötte, az anyag mögött.

Keresései közben, az okok során, láncszem a láncszemben, a titkos sötét barlangokban húzott fonalai mentén, a világ alibijét nyomozván — izgalomban — elsőhajlja az Alkotó nevét. Mindegy,

minek nevezi, bálványnak képzeli, rossz képet fest róla, de meglesi. Ösztönösen-e, mint a vad népek. Okoskodva, mint a görögök. Vagy szívével, mint Pascal és a szentek. Olykor ateistásan, negatív oldalról, még nagyobb feszültséggel: nincs, de hátha. «Lelkem alatt a nagy mocsár, e fürtelemből»-ből zokog-e föl hozzá. A teológus hűvösen, katedrálisan. A szónok pátosszal. A földműves olyan biztonsággal, ahogy egymásra következik a tavasz-nyár-ősz-tél. A misztikus már itt elmerül benne. Mindenkinek megvan a maga sajátos útja. Érzékenyek vagyunk az Istenre.

A gyerek játékkockákból várat épít. Lerombolja. Más formákat rak ki belő-

Elsőáldozás Genfben

Mindszenty bíboros áldásával

Több mint 200 genfi magyar vett részt vasárnap június elsején a St. Boniface kápolnájában három magyar gyermek, Cey-Bert Tündi, Cey-Bert Tibor és Linde Katalin magyar nyelvű elsőáldozási ünnepségén.

Az esemény annál is inkább megemléltendő, mert mind a három elsőáldozó egyes házasságú szülők gyermeke és mind a hárman úgy beszélnek magyarul, mintha Magyarországon születtek volna.

Az elsőáldozás szertartása egyik legszebb és legjobban sikerült magyar mise keretében zajlott le.

Minden dicséret megilleti Rába Lukács O.S.P. atyát, aki nagyon sok odaadással és szeretettel előkészítette a három gyermeket életük nagy eseményére.

Az elsőáldozásnak Mindszenty bíboros halhatatlan emléke egy csodálatos és meghatározó keretet adott. Ugyanis Mindszenty bíboros személyesen ismerte Cey-Bert Tündit és Tibort és ez év márciusában egy a szülőknek írt levélen keresztül a gyermekekhez szólt és elsőáldozásukra áldását küldte.

Az elsőáldozás miséjén nagyszámú genfi magyar protestáns is résztvevett, válaszolva Mindszenty bíboros állandó törekvésére a külföldi magyarság egységének megteremtésében.

Az elsőáldozás miséjét egy családias jellegű fogadás követte a St. Boniface plébánia dísztermében. Nagy sikere volt a magyarosítu ételeknek, melyeket igazi magyar szakértelemmel az elzászi származású Cey-Bert Edith, két elsőáldozó gyermek édesanyja állított össze.

A fogadás alkalmával az elsőáldozó gyermekeket a kis nyolc éves Nádas Enikő köszöntötte gyermekien szép szavakkal.

(B.Gy.)

lük. Néha mi is ott akarjuk hagyni a régít, mert többet, újabbat szeretnénk kicsikarni a rejtelmes Isten arcából. Pozitíven vagy negatíven mindenki ezen dolgozik. Minden kis igazság ide torkollik.

Folytatásul át kell adnom a szót Békés Gellért: Istenkeresés című könyvének. A szakember ír az emberi nagy kalandról: a pro és contra csatákról. «Ponyvaregény» izgalmával vezet végig a szellem váltakozásain. Lapozunk a múltban, jelenünkben s magunkban, miközben a szerző barátként beszélget hozzánk az Isten-misztérium fordulójáról.

PROKOP PÉTER

Hazánk egyik nagy jótevője boldog XI. Ince pápa

Ebben az évben a katolikus Egyház szentévet ünnepel. A világ figyelme fokozott mértékben Róma felé irányul: a szokottnál is sokkal több zarándok és turista keresi fel az Örök Várost. A zarándokoknak, de még a nem vallásos céllal érkezőknek is első célja rendszerint a világ legnagyobb temploma: a vatikáni Szent Péter bazilika. Ennek a hatalmas templomnak jobb oldalhajójában Michelangelo Pieta-ját elhagyva hamarosan egy mellékoltárhoz érkezünk, amely XI. — és XII. Pius pápa szobrai között áll. Az oltár lapja alatt egy pápa sírja, rajta latin felirat: «Beatus Innocentius XI Pontifex Maximus — Boldog XI. Ince pápa», akinek emléknapját a Magyar Püspöki Kar nagyönis méltányos intézkedése folytán augusztus 13-án a liturgiában a magyar katolicizmus is megünnepli. Éppen ez a közeli dátum teszi időszzerűvé, hogy megemlékezzünk róla: emlékezetünkbe idézzük kimagasló személyiségét, nagy történelmi szerepét, és kérjük közbenjárását magyar hazánk számára az akkorihoz hasonló mai súlyos történelmi helyzetében.

XI. Ince pápa 1611-ben született az északolaszországi Como-ban az Odescalchi családból, mint szüleinek 11-ik gyermeke. A keresztségben a Benedek nevet kapta. Édesanyja az 1630-as pestisjárvány áldozata lett. Tanulmányait a jezsuiták comoi kollégiumában kezdte, majd Nápolyban fejezte be, mint az egyházi és világi jog doktora. — Először a katonai pályát akarta választani, de gyenge egészsége miatt erre nem volt alkalmas. Nápolyi tanulóévei alatt egy szentéletű kapucinus volt a lelkiatyja, aki az isteni kegyelem eszköze lett számára. Elhatározta, hogy Istennek szenteli magát, celibátusban fog élni és jócselekedetek gyakorlása lesz az életprogramja.

Isten azonban sokkal fontosabb hivatást szánt neki. Bár természeténél fogva szerette a visszavonult életet, mégis Rómába költözése után hamarosan feltűnt életszentségével, főleg alázatosságával, egyszerűségével, a szegények iránti szeretetével, de ugyanakkor kiváló képességeivel: okosságával, diplomáciai érzékével és szervező készségével. Már 34 éves korában elnyerte a bíborosi méltóságot, majd három év múlva ferrarai követ, újabb két év múlva novarai püspök lett. Ekkor: 1650-ben, 39 éves korában szentelték pappá, s a következő évben püspökké.

Mint megyéspüspök főfeladatának tekintette a papság és a szeminárium megreformálását, s a hitoktatás ellen-

dítését. A nagy milánói érseket, Borromei Szent Károlyt tekintette példaképének, és az ő zsinati konstitúcióit akarta egyházmegyéjében is megvalósítani. X. Ince pápa és a nép egyaránt a szegények atyjának nevezte.

Eközben aránylag rövid ideig uralkodó pápák követték egymást Szent Péter trónján: X. Ince után VII. Sándor, majd IX.- és X. Kelemen. A harmincéves háború következtében Európában bekövetkezett erkölcsi és anyagi súlyyedés az Egyház életében is erősen éreztette hatását, annyira, hogy az 1676-i konklávé alkalmával egyik bíboros sem merte vállalni a pápai hivattal járó felelősséget. Ezért a két hónapon át tartó konklávé végén a kiváló képességeiről jól ismert Odescalchi Benedek bíborost választották meg, aki a XI. Ince nevet vette fel. Pápasága 13 éven át tartott. 1689 augusztus 12-én halt meg. XII. Pius pápa avatta boldogá 1956-ban.

E rövid megemlékezés keretében nincs lehetőség arra, hogy egyházfői tevékenységét kellő részletességgel méltassuk. Inkább azt emeljük ki, ami mai értelemben is haladó felfogását mutatja: határozottan törekedett a protestánsokkal való kibékülésre (ha még nem is volt szó mai felfogásunk szerinti keresztény egységtörekvésről); a missziók szervezése és fellendítése érdekében a távolból jövő misszionáriusokkal személyesen igyekezett találkozni, hogy kellő helyzetismeretre tegyen szert; katolikus egyetemet alapított Guatemalában és Manilában; minden lehetőséget megragadott, hogy megszüntesse az afrikai rabszolgakereskedelmet, és nem rajta múlt, hogy ez akkor még nem sikerült; a nepotizmust szigorúan ellenezte és tiltotta; nagy gyakorlati érzékkel rendezte a pápai állam súlyos anyagi nehézségeit, főleg a földművelés, ipar és kereskedelem fellendítésével, és szigorú takarékoság bevezetésével. Ő maga pápa léte is a legszegényesebben élt, pl. az elődei által használt fehér reverendákat hordta. Szinte csodálatos, hogyan tudta ez a gyenge egészségű és inkább visszavonult életre hajlamos ember a leggyakorlatibb anyagi nehézségeket is megoldani és szinte az egész európai diplomáciát irányítani, s így Európát a török hódítástól megmenteni. Érdekes, hogy már fiatal korában, amikor még katonai karrier lebegett szemei előtt, kifejezetten a török elleni küzdelem a célja. Most mint pápa valósította meg, de egész más szinten és más eszközökkel épp akkor, amikor IV. Mohamed szultán nagyvezére, Kara

Musztafa hatalmas hadsereggel indult Európa meghódítására, és már Bécset is körülzártá.

Jórészt a pápai állam anyagi megerősítése tette lehetővé, hogy a török terjeszkedés visszaszorítása érdekében olyan hatalmas anyagi áldozatokra volt képes: a bajor fejedelemnek 300.000, Lipót császárnak 400.000, Szobieszki lengyel királynak 500.000 forintot küldött. Ez a szent pápa ugyanakkor kora legnagyobb stratégájának és diplomatájának bizonyult. Mint stratégia felismerte, hogy a török hatalom a lepantói nagy vereség után már csak «papirtigris», amint ma a kínaiak mondanák; csak arra van szükség, hogy az európai keresztény hatalmak az egymás közti ellenségeskedés helyett összefogjanak ellene. Mint diplomata el is érte, hogy tényleg létre is jött a török elleni szövetség. Így az egyesült keresztény seregek szinte megállás nélkül szabadították fel a megszállt területeket egész a Balkánig: 1683-ban felmentették Bécset, 1684-ben Visegrádot és Vácot, 1685-ben Érsekújvárt, 1686-ban Budát, 1688-ban Belgrádot. Ezzel véget ért Magyarország a 150 éves török megszállás. A pápa Bécs felmentésének napját, szeptember 12-ét a Bold. Szűz Mária nevének ünnepévé nyilvánította; Buda visszafoglalásának napja: szeptember 2.-a Szent István királyunk emléknapja lett az egész Egyházban (ma ez a liturgikus reform óta augusztus 16, a szent király halálának évfordulója utáni nap).

Ez a különös és nagy egyéniségű pápa tehát életszentsége mellett egyben kitűnő politikus is volt. Nélküle a török valószínűleg egész Európát előzönlötte volna, s így az egész újkori történelem más irányt vett volna. Hogy mennyire ő volt a lelke és mozgatója a török visszaszorításának, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Szobieszki lengyel király szerint a török feletti győzelem Isten után a pápának volt köszönhető; Velence konstantinápolyi követe szerint pedig a török a pápától félt legjobban.

Amikor tehát a római magyar zarándok megáll a Szent Péter bazilikában XI. Ince pápa sírja előtt, hálás szívvel gondoljon arra, hogy az üveglap mögött fekvő pápai ruhába öltöztetett szobor magyar hazánk egyik legnagyobb jótevőjének földi maradványait zárja magába. Sajnálatos mulasztás, hogy sem az «Útikönyvek» sorozatban megjelent «Itália» c. kötet, sem az ugyancsak Budapesten kiadott «Róma» c. útikönyv,

Casaroli Keletberlinben

Fischer keletnémet külügyminiszter meghívására a Pápa «külügyminisztere» Keletberlinbe látogatott és két napon át a kommunista rendszer vendégeként megbeszélést folytatott időszerű nemzetközi problémákról és a katolikus egyház ottani helyzetéről. A látogatás aggodalmat és súlyos kritikát váltott ki német katolikus körökben. Miért?

Nem hivatalos kapcsolatok és nem is a tárgyalások végett. Minden józanul gondolkodó katolikus tudja, hogy a Vatikán senkit sem utasít vissza, aki keresi vele az érintkezést. Az is természetes, hogy a Vatikán minden tőle telhetőt megtesz, hogy a vasfüggöny mögötti országokban enyhítse a keresztények helyzetét. Ami miatt kritikával illetik a Vatikán keleti politikáját, az változatlanul azért van, mert Róma mindeddig komoly engedményeket előlegezett a kommunista kormányzatoknak anélkül, hogy ezek fejében a rendszer legalább a saját alkotmányában kilátásba helyezett jogokat, így pl. többi közt a lelkiismereti és vallásszabadság jogát biztosítaná.

Keletnémetországban a katolikusok kisebbségben vannak. Az ország 17 millió lakosságából alig másfél millió a katolikus. Öt egyházmegyét kettészel a Nyugat- és Keletnémetország közt megvont politikai határ. Így a fuldai, würzburgi, paderboni, osnabrücker és hildesheimi egyházmegyének nagy területe esik Keletnémetországba, míg az egyházmegyék központja Nyugatnémetországban van. Az illetékes megyéspüspökök a lelkipásztori problémát úgy oldották meg, hogy az egyházmegyéjük

sem a «Velencétől Rómáig» c. mini, útikönyv nem említi XI. Ince pápa sírját. Így könnyen megtörténhet, hogy a Rómában járó magyarok, akik rendszerint az említett könyvek egyikét tartják kezükben, nem is tudják meg, vagy legalábbis nem tudatosodik bennük, hogy ez a sír magyar szempontból egész Rómában a legjelentősebbek egyike. Az «Útikönyvek» «Budapest» c. kötete legalább megemlíti a budai várban levő XI. Ince pápa terét, ahol 1936-ban felállították (idézzük a könyvből) «a török elleni 1684-es szövetséget létrehozó s a harcokat anyagilag is nagymértékben támogató» pápa szobrát. Bár a tér nevét azóta megváltoztatták, legalább a szobor szerencsére ott maradt. Így emlékeztetheti a magyar népet Európa, és benne Magyarországra megmentőjére: XI. Ince pápára!

P. SALAMON Z. LÁSZLÓ OFMCap.

keleti részébe segédpüspököket kértek Rómától és őket bízták meg az elszakított részek kormányzásával. Az ország politikai megoszlása ellenére mind a mai napig Nyugat- és Keletnémetországnak egyetlen püspöki kara van, mind a nyugati mind a keleti részek püspökei tagjai. 1961-ig a keletnémet püspökök is megjelentek a rendszerint Fuldában tartott püspökkari értekezleten. 1961 után azonban a keletnémet kormány nem adott többé nekik utazási engedélyt.

Két évvel ezelőtt, 1973-ban, amikor Brandt kancellár Keletberlinnel is szerződést kötött és elismerte, hogy német földön két állam van, a Vatikán a kettészakított egyházmegyék keleti részében az egyházmegyék vezetőit apostoli kormányzókká nevezte ki. Kivonta őket az eladdig illetékes megyéspüspök hatásköre alól és közvetlenül a pápának rendelte alá. Keletberlin azonban nem volt megelégedve ezzel a lépéssel. Tovább sürgette a Vatikánt, hogy igazítsa az egyházmegyék határait a szerződésben elismert politikai határhoz, ami azt jelenti, hogy a politikai határ által kettészelt egyházmegyék keleti részét válassza el a Nyugatnémetországban maradt résztől. Teremtse a keleti részen is önálló egyházmegyéket és nevezzen ki élükre megyéspüspököt. A keletnémet kommunista kormányzat másik követelése arra irányul, hogy alakítsák meg Keletnémetországban az önálló püspöki kart.

Az első követelés teljesítésének útjában áll az 1933-ban megkötött konkordátum. Ennek értelmében ugyanis a Vatikán csak az illetékes német kormánnyal egyetértésben változtathatja meg az egyházmegyék határait. A konkordátum változatlanul érvényes. A keletberlini kormányzat viszont nem fogadja el. Bonn azonban ragaszkodik hozzá, hogy a Vatikán terveit illetőleg vegye figyelembe a konkordátum előírásait. A nyugatnémet egyházi és állami hatóságok úgy értesültek, hogy Róma az egyházmegyék határainak megváltoztatása érdekében felveszi a kapcsolatot Bonnal. Mindeddig az ügy komplikált ugyan, de nem adhatna okot súlyosabb kritikára, mert a Vatikán lényegében a szociáldemokrata és liberális koalíciós kormány teremtette politikai alapon kénytelen változtatni a helyzetet.

A kritikára azért kerül sor, mert a nyugatnémet katolikus vezetők, egyháziak és világiak egyaránt, nemkülönböztetve sok keletnémet katolikus is attól tart, hogy Casaroli Keletberlinben is

úgy jár el, mint Budapesten illetve Prágában. Vagyis megállapodik a kormánnyal a püspöki kinevezésekben, tehát engedményt előlegez a rendszert érintő egyházpolitikai kérdésekben, ahelyett, hogy a katolikusok megnyírbált jogainak tiszteletben tartását sürgené és ezzel arányosan teljesítené a kormányzatot közelebbről érintő igényeket.

A német katolikus vezetők egyaránt hangsúlyozzák, hogy a Vatikánnak tekintettel kell lennie a keletnémet püspökök múlt évi novemberi közös pásztorlevelére, amelyet minden templomban felolvastak. Ebben a főpásztorok súlyosan bírálták és elvetették a kommunista állam iskolamonopóliumát, továbbá az alkotmányban lefektetett jogok elnyomását, a katolikusok ellen alkalmazott sokféle hátrányos megkülönböztetést. Ezek megszüntetését követelték. E követelések teljesítése az elsőszámú lelkipásztori szükséglet, ami nélkül a püspökök sem képesek megfelelni főpásztori hivatásuknak.

Homeyer prelátus, a német püspöki kar központi titkára a német televízióknak adott nyilatkozatában kijelentette: a Vatikán lelkipásztori okokra hivatkozva megteheti, hogy a kettévágott egyházmegyék keleti részét önálló egyházmegyévé alakítja és felállítja a keletnémetországi püspöki kart, de ilyen súlyos lelkipásztori okokat a nyugatnémet katolikus egyházi vezetők nem látnak. Szerintük súlyosabb lelkipásztori követelmény a katolikusokra nehezítő elnyomás megszüntetése.

Janssen hildesheimi megyéspüspök, a német püspöki karnak a kitelepítettek lelkigondozásával foglalkozó bizottsága elnöke szintén a televízióban elhangzott nyilatkozatában kiemelte: «Casaroli érsek keletberlini látogatásával kapcsolatban elmondhatjuk fenntartásainkat, óvást is emelhetünk ellene, de megakadályozni nem tudjuk. Meggondolásainkról másfél évvel ezelőtt tájékoztattuk Rómát, de azóta nem volt alkalmam illetékes személyekkel — gondolok itt például magára Casarolira és Benelli érsekre — a problémáról tárgyalni. Casaroli érsek azzal tért vissza hatnapos keletberlini illetve keletnémetországi látogatásáról, hogy tárgyalásai hasznosak és gyümölcsözők voltak. A német televízióknak adott nyilatkozatában kiemelte: a Keletberlinnel felvett hivatalos érintkezés megfelel annak a törekvésnek, mely különösen jellemzi VI. Pál pápa uralkodását. Mindkét fél kifejezte szándékát, hogy a tárgyalásokat folytatják — mondta Casaroli a római repülőtéren az újságíróknak.

FÁBIÁN KÁROLY

Helyesbítés és kiegészítés

«Egy bencés öregcserkész visszaemlékezései» c. cikkhez

Az Életünk áprilisi számában a fenti cím alatt lelkes megemlékezés jelent meg Ehmann Jenő tollából, amelyet mint egykori komáromi bencés diák és cserkészörsvezető, majd 1938-39-ben komáromi káplán nagy örömmel és érdeklődéssel olvastam. De annál nagyobb megdöbbenést keltett bennem és más volt komáromi diákban és öregcserkészben is a Szerzőnek az az állítása, miszerint «1918-ban a gimnázium mineműsége megváltozott és a cserkészcsapat elszéledt», amely egyáltalában nem felel meg a valóságnak, sőt bántó a kisebbségi sorsban nehéz küzdelmet folytató magyar középiskola későbbi tanáira, növendékeire és cserkészeire.

Éppen ezért legyen szabad e lap hátsólapján a Szerző által hangoztatott «teljesség és történelmi hűség kedvéért» cikkét az alábbi adatokkal kiegészítenem és helyesbítenem. A gimnázium szelleme 1918 után egyáltalában nem változott meg, mivel a cikkben említett Mórocz Emilán után az intézet vezetését a neves matematikus és kiváló pedagógus: Gidró Bonifác vette át, aki-ről a Szerző is nagy elismeréssel emlékezik meg és a középiskolát 1938-ig mint igazgató atyai gondossággal vezette, amikor érdemei elismerésül tihanyi apáttá nevezték ki.

Mint a felvidéki magyarság egyetlen szerzetes-gimnáziuma ez az intézet a magyar keresztény kultúra és nevelés bástyája volt, amely szellem, valamint tanulmányi eredmény szempontjából messze kimagaslott a többi állami magyar gimnáziumok közül. Virágzó cserkészcsapata, kongregációja, önképzőkör, diákothona volt, amelyek a jellemnevelést, a lelki elmélyülést, a magyar nyelv és irodalom ápolását, szegény diákok segélyezését szolgálták s mindenek különös fontossága volt a kisebbségi életben. Ez a gimnázium számos papi hivatást adott a felvidéki magyarságnak, magam is ott kaptam indítást a papi pályára. A gimnázium növendékei közül még ma is sokan dolgoznak, mint lelkipásztorok az Úr szőlőjében a Felvidéken az anyaországban, sőt az emigrációban is. Katolikusok és protestánsok egyaránt, mert a komáromi bencés gimnázium példája volt a felekezeti türelemnek, amit másvallású növendékei is elismernek. Számos kiváló növendék közül csak egyet említek meg: a Kanadában élő világhírű tudós orvosprofesszort: Dr. Sellye Jánost, aki előadásaiban büszkén vallja magát komáromi bencés öregdiáknak.

De ugyanez áll a komáromi Jókai Cserkészcsapatra is, amelynek kiváló bencés parancsnokai Karle Sándor után az ismert ifjúsági lelkipásztor és író: Szívós Donát, Hajdu Lukács és Bíró Lucián voltak. Utóbbi, a komáromi bencés gimnázium utolsó igazgatója még 1945-ben megkísérelte az intézetet újra megszervezni, amit azonban hamarosan betiltottak. Tehát eddig működött a komáromi Jókai Cserkészcsapat, nem pedig 1918-ban oszlott fel, mint ahogy a Szerző tévesen állítja!

Bíró Lucián az utolsó igazgató és cserkészparancsnok ma Komáromban él nyugdíjban, miután a szerzetesrendek feloszlása után Zniováraljára volt internálva, majd Malinován és Balonyban, a Csallóközben, volt plébános.

A komáromi cserkészlet jelentősége első virágkora után, amelyet a Szerző oly lelkesen leír, 1918 után a kisebbségi sors következtében még inkább megnövekedett. Tevékenysége egyáltalában nem csökkent, sőt növekedett. Minden évben közel százaz létszámú táborozásokat rendezett a Felvidék legfestőibb tájain, így Liptószentivánban, a Hernádáttörésnél, Tamásfalván, az egykori kartauzi kolostor, Lapis Refugi, Menedékkő romjai közelében, stb. Három tutajjal megismételték a Szerző cikkében említett vágvölgyi viziutat Kraloványtól Komáromig; a Vágduván vizitelepet létesítettek. Résztvettek a Gödöllői Jamboreen. Bíró Lucián parancsnok «Tábortűz» címen cserkész- és diáklapot alapított és szerkesztett Komáromban, amelynek nagy szerepe volt a felvidéki magyar ifjúság vallásos és nemzeti szellemben való nevelése szempontjából.

A teljesség kedvéért meg kell még említenem, hogy a Felvidéken 1920 és 1945 között húsznál több helyen működött magyar cserkészlet, így Pozsonyban a «Kiskárpátok» fiú- és leánycserkészcsapat, amelynek parancsnoka Hornyák Odilo gimnáziumi tanár volt, akit később áthelyeztek Ipolyságra és ott is folytatta áldásos munkáját. Érsekújvárott Mrenna József gimn. tanár volt a cserkészparancsnok. A többiekre, sajnos, már nem emlékszem. E cserkészcsapatok vezetői és tagjai minden nyáron közös vezetői tábor rendeztek, a testvéri és nemzeti szellem, összetartás elmélyítése és közös feladatok megbeszélése céljából. Innen indult ki az öregcserkészmozgalom, a regősjárás, a Bartók és Kodály szellemében végzett népdal-, népmese-, ballada- és népszokás-gyűjtés, előadások, a néppel való kap-

csolat felvétele, a néphagyományok mentése és ápolása. Ugyancsak a cserkészek adtak indítást a felvidéki magyar egyetemista mozgalmak, a MAKK (Magyar Akadémikusok Keresztény Köre), a CSMASZ (Csehszlovákiai Magyar Akadémikusok Szövetsége), valamint a Prohászka Körök megalapítására, amelynek kezdeményezője a ma Fribourghban élő Dr. Pfeiffer Miklós prelátus, kassai nagyprépost volt, aki rendszeresen látogatta az egyetemi városokat: Prágában, Brünnben, Pozsonyban magyar misét és világnézeti előadásokat tartott az ott szórványban élő magyar egyetemistáknak. Úgyhogy méltán elmondható, hogy a komáromi bencés gimnázium, de más magyar iskola is, valamint a cserkészlet olyan fiatal generációt nevelt ki, amely magyar hivatástudatban, demokratikus szellemben sokszor felülmúlta az anyaországit, amelyre nem nehezedett a kisebbségi sors súlyos nyomása.

DR. IKVAY LÁSZLÓ

Magyar Ház – Stockholm

Szép, árnyas kert közepén kedves, rozsdavörös tónusú, öreg villa. Különösen az ősz pompájában hívogató, meleg, de most a május virágdiszében talán még elragadóbb.

A zászlórúdon svéd és magyar színek lobognak. S a házban, kertben kiscserkészek kacagása hallik.

Itt találnak otthonra a magyar ünnepi összejövetelek, vidám nótázgató-borozgató bálok, magyar értékeket ápoló kultúrrendezvények, befelé forduló bibliaesték s a szentmise, alkalomadtán az ökumenikus istentisztelet, magyar áhitata. Otthont talál itt átmenetileg a magyar menekült, néha egy-egy lakásproblémával küzdő diák, Stockholmot látogató ismerős, magyar.

Szóval mindaz, amire széles e világon magyar központokat hozunk létre.

1970 őszén érlelődött a gondolat stockholmi magyarokban; egyesületi keretben, baráti beszélgetésekben, lelkész-ségi tervezgetésekben. Még nem kristályosodtak ki, még forrongók voltak a tervek, letisztulásra vártak, de valami magyar központ, saját, önálló magyar otthon igénye érlelődött.

Házvétel merész gondolata vált időszerűvé. Az ügyek intézésére Magyar Alapítvány néven, Szent István király védnöksége alatt szervezet jött létre, amelyben helyet foglalnak a stockholmi magyar egyházak és egyesületek. A lelkész felhívására gyűjtés indult, amelynek gondolatát a magyarság nagy-lelkűen magáévá tette.

Nyílt levél a magyar ifjúsághoz

A Magyar Alapítványnak ugyanis kulturális és karitatív tervek mellett célja volt egy magyar központ létrehozása és fenntartása is. Ezért tagjai anyagi áldozatra is kötelezték magukat.

Terveinket közöltük Stockholm városvezetésével is és annak is támogatását kértük. Így jutottunk egy régi svéd plébánia épülethez, amely a város tulajdonában volt s amelynek évi bérletét 1971 óta a város bevándorlókkal foglalkozó szervezete fizeti. A mi terünk a folyó kiadások fedezése.

Azóta el sem tudnánk képzelni a stockholmi magyarság életét a Magyar Ház nélkül.

Két nagy közös erőfeszítéssel, 1972 és 1975 tavaszán sokezer munkára felajánlásával rendbehoztuk az öreg épületet. Az első alkalommal a legszükségesebb tatarozási munkálatokat s a berendezés problémáját oldottuk meg. Építőanyag beszerzése és berendezés céljaira a Magyar Alapítvány alapítójának majdnem felét áldozta föl. Ez évben, amikor Mindszenty bíboros atyánk látogatását vártuk, óriási munkabefektetéssel a ház belsejét teljesen újjáalakítottuk. 40-50 magyar férfi és hölgy vett részt a munkálatokban. Egyesek esténként, munka után, nagyobb csoportok szombatoként egész nap vettek részt a munkálatokban. Igaz, a nagy láfogatás elmaradt, s ez éppen a legáldozatosabb munkások szemébe csalt könnyeket... de a házunk készen áll.

Ez alkalommal azok, akik talán nem tudtak személyesen résztvenni a munkában, adományaikkal álltak mellénk. 6500 svéd korona adomány gyűlt össze a házépítés költségeire.

A két nagy építési erőfeszítés között pezsgő egyházi, egyesületi és ifjúsági élet évei teltek el.

Mindent összevéve, áldásnak tartjuk ezt a házat. Ez a közös otthon, amelynek szeretete, fenntartásának kötelezettsége, egyszóval a közös felelősség segít bennünket, szétszóródásra hajló magyarokat, az egységre törekvésben.

S talán éppen ez a legnagyobb áldás, amit a Magyar Ház jelent a stockholmi magyarság életében.

P. SOLYMÁR JÁNOS S. J.

LAUSANNE.

Megemlékező szentmisét, gyászistentiszteletet tartottak — a protestáns lelkész és hívei részvételével — Mindszenty bíboros halálával kapcsolatban; Lausanne-ban május 14-én, Genfben május 16-án, a hívek nagy részvételével. Mindkét lelkész szólt a jelenlévőkhöz.

Március végén találkoztam utoljára Mindszenty bíboros Atyánkkal Bécsben. Főpásztori szívének nagy gondjáról beszélt: a magyar papi utánpótlásról. Két ízben is, utoljára néhány héttel halála előtt, fölhívást intézett a magyar papsághoz, melyben többek között a következőket írta:

«Az emigrációs katolikus papság jelentősen koros, kevesebb is, mint volt 1957-ben. Ugyanakkor az emigrációs magyar hívők száma emelkedett és eléri a másfél milliót... Ha a lelkipásztorkodás válságba jutását el akarjuk kerülni, sürgősen gondoskodnunk kell magyar papi utánpótlásról saját papképzéssel és papneveléssel!» (1974. júl. 22.)

«Ezen a kezdeményezésen fordul meg lesz-e lelkipásztora az öt világrészen szétszórta mintegy másfél millió magyar menekült katolikusnak. A közösség érdekének teljes elhanyagolását jelentené, ha a családok csak «elszaggatják» a papokat, de nem adnak és nevelnek újakat.» (1975. ápr. 8.)

Terve az volt, hogy a magyar papnevelést a bécsi Pázmáneumban kezdi el. Hagyatéka ezt a tervet elősegíti és így, ez az égető ügy tovább él, és nagy gondját örökségként ránk hagyta. Sok az aratnivaló, de kevés a munkás. Népünknek szüksége van jó pásztorokra.

A múlt év októberében Dél-Amerikában jártam s egy fiatal cserkészvezető jött hozzám a kéréssel: «Atya, küldj nekünk egy fiatal magyar papot!» — «Küldenék én, mondtam, de hol vannak a fiatal magyar papok?»

Éppen ezért fordulok most hozzátok, magyar fiatalokhoz. «Állok Istenért, Egyházért, Hazáért, mert ezt a kötelességet róta rám a nagyvilágon legárva népem történelmi szolgálata» — mondta egyszer elhunyt Főpásztorunk, Mindszenty József. Ez a kötelesség most Titeket hív, Rátok vár.

Prímási székfoglalójában 1945 október 7-én summásan összefoglalta a magyar pap hivatását:

«Akarok jó pásztor lenni, aki ha kell, életét adja juhaiért (Jn. 10, 15), Egyházáért, hazájáért... Ha Isten-Atyánk és Mária-Anyánk segít, akarok lenni népem lelkiismerete, hivatott ébresztőként kopogtatok lelketek ajtaján, a föltetsző tévelyek ellenében az örök igazságot közvetíteni népemnek és nemzetemnek. Ébresztgetem nemzetünk megszentelt hagyományait, amelyek nélkül egyesek talán igen, de a nemzet nem élhet.»

Íme, a feladat. Hívom a magyar fiatalokat a feladat bátor vállalására.

A külföldön élő magyar jezsuiták elsőrendű feladatuknak tartják Isten

magyar népének szolgálatát. Ezt teszük plébániáinkon, sajtó és missziós tevékenységünkön át. Keressük azokat a magyar fiatalokat, akik beállnak közénk, megosztják és majd folytatják megkezdett munkáinkat Isten dicsőségére és népünk üdvösségére.

Olyan fiatalokat keresünk, akik:

1. Szeretik teljes szívükből a Megváltó Jézus Krisztust, aki azt mondta, hogy «aki ismeri és teljesíti parancsaimat, az szeret engem» (Jn. 14, 21).

2. Átlagnál többet akarnak tenni felebarátjukért és őszinte lélekkel tudják Loyolai Szt. Ignáccal, a jezsuita rend alapítójával imádkozni:

«Istennek Igéje, én Uram, taníts meg arra, hogy nagylelkű legyek: hogy úgy szolgáljalak, mint megérdemled; adjak számolgatás nélkül, harcoljak, nem törődve a sebeimmel, dolgozzak, nem keresve a pihenést, teljesen megfeledekzem magamról, nem várva más jutalmat, mint hogy tudom: akaratodat teljesítem.

3. Töretlenül szeretik «a nagyvilág legárva népét»; a magyart és készek áldozatok árán népünk lelki inségén segíteni. Mindszenty Bíboros figyelmeztetése szerint: «A tettekben nyilvánvaló felebaráti szeretet is elengedhetetlen a rászorulókkal szemben. Hogy várhatjuk ezt idegenektől, ha a tehetős magyar közönyös a véreből való inségek irányában?» (1971. advent.)

4. Mozgékonyak és szabadok, mert a mi hivatásunk azt kívánja, hogy a világ bármelyik részén dolgozzunk, ahol Isten dicsősége és népünk java kívánja.

5. Testben egészségesek, lélekben kiegyensúlyozottak s az átlagnál magasabb szellemi munkára képesek.

«Az lesz az én elégtételelem, hogy népem az egész világon kitart keresztény hite és magyar hazája mellett» — mondta 1973-ban az önmagát nem kímélő, s magát árva népéért feláldozó Bíboros Jópásztorunk.

A magyar fiataloktól függ, hogy az Istenhez tért Főpásztorunk megkapja-e ezt a földi elégtételt is az égi mellé, melyet azoknak ad az Úr, akik «jó munkát» végeztek.

További felvilágosítást az alábbi címen lehet kapni:

Rev. John A. Ádám, S. J.
Fordham University
Bronx, N. Y. 10458
U.S.A.

P. ADÁM JÁNOS S. J.

a külföldön élő magyar jezsuiták tartományfőnöke

Mindszenty József

EMLÉKIRATAIM

Folytatjuk Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek Emlékiratai kivonatos ismertetését. Ma abból a részből közlünk szemelvényeket, amelyben a bíboros az iskolák államosítása után az ellene irányított támadásokról és a «megegyezés» fondorlatos erőltetéséről ír.

Felerősítik a primás elleni támadást

Az iskolákért folyó harcnak a kommunistákra nézve is voltak hátrányos következményei. Mindenekelőtt kiderült, hogy a törvényjavaslatot az egész nép ellenében és csak egy törvénytelenül megválasztott parlamenttel voltak képesek elfogadtatni. S mivel a vasfüggöny még nem záródott le egészen, a történekről tudomást szerzett a szabad világ közvéleménye is. Mi magunk is gondoskodtunk arról, hogy a szükségesnek látszó dokumentációs anyaggal ellássuk a nyugati sajtót. Számos esetben fogadtam magam is nyugati újságírókat, hogy tájékoztassam őket az egyház ellen folytatott romboló támadásokról. Most történt meg első ízben, hogy a bolsevista egyházüldözésről azonnal, s a történekről egyidőben, hiteles tájékoztatást tudott kapni a szabad világ. Így a magyar események 1948 nyarán, a nemrégén végrehajtott csehszlovák államcsíny után, újabb erős lökést adtak a nyugati antikommunista mozgalmaknak.

A világkommunizmus távolabbi céljai érdekében a keleteurópai kommunista pártok egyelőre kikerülni akarták az új kultúrharcot. Simán és kevés feltűnéssel igyekeztek sorjában és módszeresen elpusztítani a keresztény magyar intézeteket. Ebben a törekvésükben az én magatartásom akadályként hatott. A Szovjetunió magyarországi helytartói természetesen tudták, hogy az iskolaharc idején az én intézkedéseim tették lehetővé az ország lakosságának impozáns tiltakozását. Azonkívül ügyünk mellett nagyrészt mi mozgósítottuk a világsajtót is. Így lettem én nemcsak az otthoni, hanem a világkommunizmusnak is egyik fő ellensége, akit minden eszközzel el kellett távolítaniok útjukból. Ismerték egyéniségeimet; magatartásomból következtethettek arra, hogy a ránk kényszerített harcban, ha kell, és Isten erőt ad rá, életem árán is helyt akarok állni. Értendő tehát, hogy már az iskolák államosítása után terveket szöttek az egyház éléről való elmozdításomra. Bizalmas értesülést kaptunk arról, hogy Kádár János belügyminisztert megbízták: minden eszközt vegyen igénybe a cél-

ból, hogy a primás a magyar egyház éléről eltávolíttassék...

A «megegyezés» fondorlatos erőltetése

Így tehát az egyházellenes támadásokat személyem ellen összpontosították. Mindenütt és a napnak szinte minden órájában személyemet támadta a rádió, ezt tették az üzemekben és a nyílt tereken a hangszórók, ezt írták a lapok és harsogták a szónokok a népgyűléseken. Az egész országnak hallgatnia kellett a kommunisták tételét: a magyar nép bajainak egyedüli oka a primás «népellenes» magatartása. Vissza akarom venni az egyháztól elvett birtokokat — magyarázták nap-nap után — ellenforradalmat szervezek és így tovább. Legtöbbször és a legerősebb hangszereléssel azonban azzal vádoltak, hogy megakadályozom az egyház és az állam közti megegyezést. A valóság természetesen az volt, hogy a püspöki kar nem zárkózott el az egyház és állam közti függő kérdések megtárgyalásától. Az egyházat szükségszerűen érdekelte a Szentszékkal való diplomáciai kapcsolat helyreállítása, egyesületeinknek az ügye, a katolikus irodalom és sajtó problémái. Ezekről, valamint a kisajátított egyházi birtokok törvényben biztosított kártalanításáról már folytak is előzetes megbeszélések az egyház és az állam megbízottai között. Azonkívül a püspöki kar az új helyzetben elfogadta volna az egyház és állam szétválasztásának a gondolatát, ha biztosítékot kapott volna arra, hogy a laikus állam elismeri és nem zavarja az egyház belső szabadságát és tiszteletben tartja önkormányzatát. A kommunisták azonban szovjet-mintájú «megállapodást» akartak kötni az egyházzal. A megegyezéssel azt szerették volna elérni, hogy a püspöki kar ismerje el a kommunista párt törvénytelenül megszerzett hatalmát, modjon le a maga iskoláiról, nevelőintézeteiről, kulturális és karitatív intézményeiről; s végül legyengülve rendelje alá magát a magyar egyház is a kommunista állam érdekeinek, mint ahogyan ez az orosz ortodox egyházzal történt.

Jól ismertük a bizalmas úton hozzánk került dokumentációs anyagból azt is, hogy a háború után milyen kiméltlen

eszközökkel olvastották be a nyugat-ukrajnai és a kárpátaljai görögkatolikusokat az orosz ortodox egyházba. Tudtunk Slippy lemergi érsek és a vele egyidőben letartóztatott főpásztorok, kanonokok, szemináriumi előljárók, teológiai tanárok bebörtönzéséről. Megismertük azokat a módszereket is, amelyekkel az úgynevezett uniós mozgalomba bekényszerítették a papság egy részét, hogy a hatósági közreműködéssel megvalósított beolvasztásnak törvényes látszatot adjanak. Pontos beszámolót kaptam Rozma görögkatolikus munkácsi püspök autószerencsétlenséggel álcázott meggyilkolásáról is. Őt azért távolították el az egyházmegye éléről, mivel éveken keresztül eredményesen ellenállt a szovjet beolvasztó törekvéseknek. Erdélyi magyaroktól arról is értesültünk, hogyan folytak katolikusok ellen támadások Romániában.

...Nem tápláltunk illuziókat és nem építettünk a bolsevizmus enyhüléséről vagy polgárosodásáról terjesztett jól megszervezett hírverésre. Ehelyett minden erőnkkel arra törekedtünk, hogy elmélyítsük a hitéletet és megerősítsük híveink keresztény öntudatát.

A püspöki kar magatartása

(Mindszenty bíboros emlékirataiból megtudjuk: a püspöki kar négy pontos javaslatban igyekezett létrehozni az egyház és az állam közötti megegyezést. Az állam azonban nem volt hajlandó orvosolni az egyház sérelmeit. A magyar református egyház éléről eltávolították a törvényes vezetőket, köztük Ravasz László püspököt is. És már nagyban folyt az előkészület, hogy Rákosi Mátyás utasítására az ÁVÓ letartóztassa a magyar katolikus egyház főpásztorát, az esztergomi érseket, Magyarország primását, Mindszenty Józsefet:)

A személyem ellen irányuló támadás és rágalmozás 1948-ban egész nyáron folyt.

Letartóztatásom előkészítésére az utolsó roham ősszel indult el a következő jelszavakkal: «Megsemmisítjük a mindszenyizmust!» «Eltávolításától függ a magyar nép jóléte, és az egyház és állam közötti béke!»

Kivezényelték ellenem a tanulóifjúságot, kirendelték az üzemből a «mukásságot». A kommunista párt ügynökei ezeket a kivezényelt «tüntetőket» a püspöki paloták elé vezették és a főpásztoroktól követelték, hogy a «makacs és politikailag rövidlátó» bíboros-primást ők segítsenek eltávolítani az egyház éléről. A püspökök elutasító válasza ellenére a sajtó azt jelentette, hogy a püspöki kar elítéli «nép- és demokráciaellenes» magatartásomat. A

főpásztorok 1948 november 3-án — az én távollétemben tartott értekezletükön — így válaszoltak:

«A püspöki kar nagy megütközéssel és szomorúsággal látja azokat a méltatlan támadásokat, amelyek Mindszenty bíboros-primást újabban a sajtóban, rádióban, gyűléseken nagy rendszerességgel érik... Amikor a püspöki kar a valódi szabadságjogok nevében is felemeli szavát e támadások ellen, ugyanakkor biztosítja öminenciáját bizalmáról, együttérzéséről és az egyház, a haza és a magyar népünk ügyéért folytatott munkájában teljes egységben összeforva vele azonosítja magát.»

A bíboros szózata a nemzethez

(Ezeket szögezte le a püspökök nyilatkozata Mindszenty bíboros védelmében. A bíboros emlékiratai ezután így folytatódnak:)

Mint annak idején az iskolák államosítása előtt tették, a kommunisták most is ágensek hadát küldték a hivatalokba és üzemekbe, hogy aláírassanak elkészített szöveget, amely eltávolításomat és népbírórság elé állításomat követeli. A kommunista párt ellenőrzése alatt álló községi, városi és megyei tanácsok pedig feliratokban kérték és sürgették a minisztertanácsból példás megbüntetésemet. A közvéleményhamisításra 1948 november 18-án az ország népéhez intézett alábbi szövegemben magam válaszoltam. Ezeket mondtam:

«Hetek óta azonos úgynevezett «határozatok» hoznak ellenem Csonka-Magyarország helységeiben, amelyekben elítélik az 1947-48-as években az ország gócpontjaiban rendezett Mária- napokon általam szított úgynevezett «ellenforradalmat és népellenességet». Panaszkodnak az egyház és az állam közötti megegyezés elmaradása miatt. Követelik a «káros tevékenység» megakadályozását.

Nos, a Boldogasszony-éve keretében megrendezett Mária-napok célja hagyományos magyar Mária-tisztelet elmélyítése és a vallásos öntudat erősítése volt. Merőben politikai kérdések sohasem kerültek szóba a Mária-napokon. A Mária-tisztelet magasztalása mellett a «Tízparancsolat» fontosságát, az emberi méltóságot, a szeretetet és az igazságot hirdettük.»

«Ami az ellenem hozott, megrendelt «határozatok» jogi értékét illeti, meg kell állapítani a következőket: minden hivatalos ígéret ellenére a második világháború óta eltelt időben — a fővárost kivéve — mindeztől elmaradtak az önkormányzati választások.

(Folytatjuk)

Gyöngyszemek irodalmunkból

Lévay József:

ARATÁS

Mélázva ülök
Puha fészkemben;
Ó, be szeretnék
Kirepülni innen,
El messze, messze!
Virányán bolygani
Szabad mezőknek,
Kezet nyújtani
Az anyaföldnek,
Ha éreznék rá
Módot, erőt,
Mint volt apámnak,
Az ősz természet
Boldog fiának
Rég, rég azelőtt:

Meleg napfényben
Nekivelkezve
Szórni a földbe
Verítékezve
Bőven a piros
Búzamagot,
Remélve, várva
Dús aratásra
Sűrű keresztet,
S otthon a szérűn
Magasra eresztett
Nagy asztagot.

Mikor a tél eljő
S tarlott mezeinkről
Mindent beterelet
S hóviharos felhő
Borítja égét,
Egyszerű hajlék
Tűzhelye mellett
Érezni nyájas

Rokoni körben
A szeretetnek
Áldott melegét.

Élni nyugodtan,
Élni vidáman
Azzal, mit a nyár s ősz
Tárháza adott —
Sejteni, várni
Téli borúból
A közelítő
Tavaszi napot.
S bizva imáink
Nagy erejében,
Egy-egy szent könyvet
Venni elő,
S tenni sorsunkat
Annak kezébe,
Aki felettünk
Gondviselő.

Hajh! Az ábrándot
Elkésve szőttem,
Az élet már egy
Puszta előtttem,
Áldatlan ugar,
Disze, virága
Nem búzavirág,
Csak lenge avar...
Egy szegeletben
Ottfeledetten
Túlérett kalász —
Foltocska maradt;
Én vagyok az, — látom
S nyugodtan várom,
Jön az arató
És learat.

Lévay József (1825 - 1918), a leghosszabb életű magyar költő, két évvel volt csak fiatalabb Petőfinél, résztvett a szabadságharcban, de megélte még az első világháborút!

Nemesszármazású, református, földműves családból származott, szülőföldjét igazában sohasem hagyta el, előbb tanárkodott, később vármegyei tisztviselő volt, nösszu idon át Borsod-megye alispánja. Fiatal korától kezdve verselt, mindvégig hűségesen igazodva a Petőfi-Arany iskola hagyományaihoz. Irodalmunk legmegelégedettebb költője volt, nem háborgatták nagy szenvedélyek, robbanó indulatok; az élet egyszerű örömeit szerette: a barátságot, egy-két pohárka bort, gyümölcsfáit a kertben. Elégedettsége mélyen gyökerező vallásos hitéből fakadt: közel állt a földhöz, a természethez, így állandóan érezte a Gondviselés jelenvalóságát.

Lévay nem tartozik a nagy költők sorába. Három költeménye azonban meg fog maradni az idők múlásában. Ő hagyta ránk a magyar szüretnek megéjtően szép, idillikus képét, amilyennek szépapáink, szépanyáink látták és megélték («Szüretünk»). És ő zokogta el a szülőföld utáni honvágy olthatatlan kínját, a Zágon felé mutató halvány csillagot, az idegen tenger haragosan-mormoló zúgását («Mikes»). A harmadik, a legkevésbé ismert, de talán mind között a legszebb az itt közölt «Aratás». Ez a súlyos-léptű, bölcs derűvel és mosolygó bánattal átszótt költemény Lévay egész világszemléletének mintegy foglalata: egyfelől a falusi élet himnusa, a horátiusi «beatus ille» keresztény megfogalmazása, másfelől csendes búcsu az élettől, nyugodt szembenézés a végső nagy dolgokkal. Monumentális költemény!

SZAMOSI JÓZSEF

Főelkészői konferencia Münchenben

Európa országainak főelkészői 1975 június 3-án megbeszélést tartottak Dr. Ádám György elnöklete alatt Münchenben.

A főelkészők megbeszélték, milyen utak alkalmasak arra, hogy Mindszenty hercegprímás szellemi örökségét megőrizzük.

A Primás úr óhaját, amiért egész életében dolgozott és küzdött, — a hit és a magyarság megőrzését — minden rendelkezésünkre álló eszközzel munkálnunk kell.

A Papi Szenátus, a Főelkészői és a Nemzeti Konferenciák, mint intézmények, tudják «azt a magyar és katolikus célt szolgálni, melyet a Primás úr élete feladatának tűzött ki».

Fontos azonban az is, hogy a hívek tevékenyen kapcsolódjanak lelkészeink munkájába, mint tanácsadók, de mint munkatársak is az Úr szőlőjében.

A hívek és a pásztorok közös erőfeszítése és odaadó munkája tudja csak «megtartani magyarságában és hitében népünket, különösen felnövekvő ifjúságunkat».

A «Mindszenty alapítvány» lényegének és rendeltetésének ismertetése után szóba került a sajtó és a hívek információjának kérdése, valamint az őszi európai papi konferenciák helye és programja.

A római magyar zárandoklat lebonyolítása és az ezzel kapcsolatos lelki és szellemi megújulás képezte a megbeszélés további tárgyát.

A főelkészők, bizva a Primás úr égi támogatásában, reménnyel távoztak feladatuk további hűséges teljesítéséhez.

ZARÁNDOKLAT NOTRE-DAME DE LORETTE KEGYTEMPLOMHOZ

Franciaország északi részén lakó magyarok évente rendezik meg Pütkösöd táján könyörgő és engesztelő zárandoklatukat. Az idén június 15-én került rá sor. Pas-de-Calais-ban fekvő N.-D. de Lorette díszes templomában d. e. 11.30 órakor szentmisén vettek részt. Elmélkedtek hazánk fájdalmas keresztútjáról, elárvult magyar népünkről, mely most nem régen veszítette el legnagyobb földi támaszát, Mindszenty József bíborost. Ebben a szorongatott helyzetben, Szent István példáját követve, a Magyarok Nagyasszonyához könyörögtek imáikkal és az egész templomot betöltő magyar énekekkel.

A kedvezőtlen idő ellenére Lille környéke, Cambrai és Lens vidéke is szépen kép-

viselte magát a zárandoklaton. Ebéd után újra ragyogott a nap. Előkerültek a labdák és elkezdődött a játék. A kilátótornyot is szívesen látogatták, honnan belátható a festői tájék, a szénbányák mesterséges csúcsos hegyeivel. A 14-es háború katonai temetői fekszenek itt; megvannak a régi lövészárkok is. Vimy-ben a kanadaiak temetőjében az emlékmű körül a felírás hirdeti, hogy 1917 ápr. 7-én 60 ezer ember esett el. A hősi halottak emlékére fenyőfákat ültettek, s azóta nagy erdő lett belőlük. Franciaák, németek és más nemzetbeliek más és más helyen pihennek, és a sok kereszt közepe ott áll mindenütt az emlékmű, kriptával, táblákkal, sok-sok névvel, néhol kis múzeummal.

ANYÁK-NAPJA ROUBAIX-BAN

A Lille-környéki magyarok roubaixi otthonukban gyűltek össze június 1-én az anyák, ill. a szülők ünneplésére. Tóth József vezette be a szépen kialakuló találkozót. Laffers Pál franciául, Mazurka Béla pedig magyarul köszöntik a szülőket. Bata József mesterien átélte szavatait és alkalmi dalok emelték az ünnepi hangulatot. Az egyházközség elnöke, Dr. Forgó József összefoglalta a nevelés kérdéseit és a velezáró feladatok életbevágó fontosságát. P. Ruzsik Vilmos főelkésző imája s a Szózat akkordjai zárták be a megható ünnepséget. Az ebéden szép számban vettek részt, s a vidám hangulat az esti órákig tartott.

RUZSIK VILMOS

AZ IDEI KÖNIGSTEINI KONGRESSZUS PROGRAMJA

«Az Egyház nehézségek közt» cím alatt gyűlésezik már huszonötödik éve kongresszus a Majna-Frankfurt közelében fekvő Königsteinben: ez idén július 24-27.

Az idei kongresszusi tárgy kiváltképpen időszerű: «A szellem felülkerekedése és az erőszak határa.»

Csütörtökön, július 24-én 15.30-kor nyitja meg a kongresszust Janssen Henrik Maria hildesheimi megyéspüspök és Hackenberg Rikárd, a kongresszusi otthon vezetője.

Az előadók és előadások a következők: Csütörtök, júl. 24: Prof. Dr. Schwarz Balduin, Salzburg: Szellem és szabadság.

Péntek, július 25: Prof. Dr. Fries Henrik, München: A vallásos szellem megindulása.

Ugyanaznap: Beszámoló az Egyház helyzetéről a különböző országokban, köztük Magyarországon is.

Szombat, július 26: Maximow Wladimir, Párizs: Az erőszak határa — kollokvium.

Vasárnap, július 27: Prof. Dr. Forster Ká-

roly prelátus, Augsburg: A szellem éltet, igazságot és szabadságot ad.

Befejezésül: Werenfried van Straaten premontrai kanonok: Szeretet erőszak ellen.

Csoportonként eszmecserék, elmélkedések, imaórák és főpapi mise gazdagítják a kongresszust, mely vasárnap délben zárul.

Érdeklődni és jelentkezni a következő címen lehet:

Haus der Begegnung

Bischof-Kaller-Strasse 3.

BRD - 624 Königstein - Taunus.

AZ INNSBRUCKI MAGYAR INTÉZET

mint egyetemista diákokthon felvesz az 1975 - 76. tanévre magyar fiúkat, kik tanulmányaikat az Innsbrucki Egyetem valamelyik fakultásán akarják végezni. Jelentkezési határidő 1975 augusztus 20.

A magyar intézet egy szép nagy villa Innsbruck villanegyedében, nagy kerttel, sok gyümölcsfával és úszómedencével. Istenben boldogult hercegprímásunk 1974 március 17-19 napjain járt itt. Elismerésének kifejezése mellett megengedte, hogy Mindszenty Kollégiumnak nevezzük.

Intézetünkben havi 650 Schillingért (és hozzá 8% adó, MWSt) kaphatnak magyar egyetemista fiúk lakást egy, vagy kétágyas szobában, reggelivel és fehérneműmosással és télen fűtéssel együtt. Ebéd és vacsora olcsón kapható az egyetemi menzán vagy közeli önkiszolgáló étteremben. A havi 650 Schillinget minden hónapban, illetőleg jelentkezéskor előre kell befizetni. Az egyetem az intézettől 15 percnnyire van kerékpárral vagy autóbusszal.

Az innsbrucki egyetem háromszázszázötven éves múltja tekinthet vissza. Kb. 130 magyar ifjú és leány doktorált itt. Jelenleg öt fakultása van: teológia, filozófia, jog- és államtudomány, orvosi és építészeti. Az orvosi karra csak osztrák állampolgárokat vesznek fel. Igen keresett az egyetem jogi fakultása a közgazdasági diploma és doktorátus megszerzése miatt, továbbá a filozófiai fakultás a német nyelv és irodalmi és a geológiai diploma és doktorátus megszerzése miatt.

Egyik alapfeltétele az egyetemre való felvételnek a német nyelvtudás, de ennek elsajátítására megadja az egyetem a lehetőséget. A német nyelv megtanulása nem kárbavesztett idő, mert mint tudományos nyelv is nagy jelentőséggel bír. Az egyetemi előadások október elején kezdődnek, de beiratkozni november 1-ig lehet.

Az érdeklődők jelentkezhetnek levélben augusztus 20-ig a magyar intézet igazgatójánál: A - 6020 Innsbruck, Richard-Wagner-Strasse 3.

Dr. Gróh Béla igazgató

GYÁSZMISE ÉS ANYÁKNAPJA
ESSENENBEN

Furcsa ellentmondásba keveredtünk máj. 25-én, vasárnap Essenben. Gyász-misést hallgattunk a mai kor és a magyarok holtában is legelőbb nagy személységéért. Könnyeket sirtunk egy nagy égi születés alkalmából. Hálátlanok voltunk Istennel szemben, mintha Ő még többet kellene adjon, mint egy ilyen óriási Hercegprimást. Személyében már többet kaptunk mint megérdemelhattunk.

Mikó György lelkész fáradhatatlan, lelkes szervezése folytán több, mint 250-en jelentek meg a szentmisén és az azt követő Anyáknapi ünnepeken. A szentbeszédet *Offersmanns* főtisztelendő mondta magyar nyelven, ismét kifejezve ragaszkodását hozzánk szegény magyarokhoz. Tíz minisztráns és Máriászászlót tartó fiatal keretezte az oltárt, magyar zászló és a Hercegprimásunk képe jelezte könyörgéseink központi tárgyát.

Véletlen, vagy talán mégsem véletlen, hogy az emlékező szentmise és az Anyáknapi egybeesett. Belső tartalmuk az idején májuson teljesen összegegyeztethetővé vált.

Az ünnepeket bevezető igen szép beszédet *Tösér Gábor* mondta. Mindszenty bíborosra, mint legnagyobb magyarra és főpáosztorra mutatott rá, s kérte hallgatóságát, hogy a nagy főpap örökségét becsülettel átvegye és az ő szellemében vigye tovább. Egyben az anyáknapi ünneplésben lebilincselő, lelkes szeretettel köszöntötte az édesanyákat.

Az esseni és a mülheimi gyerekek: *Léhnárdt Zolika, Tösér Gáborka, Ádám Aranka* és *Ádám Szerénke* sikeres szavalatai után, a műsor további részében *Szörényi Évának* és fiának, *Orményi Tamásnak* a magyar versirodalom remekeiből összeállított szavalóestje következett. Régi idők és a mai kor élő költőinek legszebb műveiből mintegy keresztmetszetét mutatták be a vallásos és magyar lelkületnek. Majd a régi híres magyar filmet, *Szücs Mara* házasságát mutatták be, *Szörényi Éva* bájos alakjával a főszerepben. (P. BANTÓ)

A MAGYAR EGYHÁZSZOCIOLÓGIAI
INTÉZET KÉRÉSE

Múlnak az esztendő. Egyre jobban távolodunk a magyar társadalom életének attól a korszakától, amelyben a keresztény szervezetek, mozgalmak és folyóiratok a kor adott keretében jellegzetes és rendkívül jelentős helyet töltöttek be az ország életében. Fogynak ennek a korszaknak közvetlen szemtanúi, főszereplői, tárgyi emlékei is. Kerkai Jenő és Varga László atyák

elhunytak. Meghalt Kovrig Béla professzor és Barankovics István, a Demokrata Néppárt egykori főtitkára. Az idő múlása arra figyelmeztet, hogy kísérletet tegyünk azoknak az információknak, kiadványoknak, monográfiáknak és könyveknek összegyűjtésére, amelyek lényeges és hiteles részleteket tartalmaznak múltunk erről a keresztény akciókkal bővelkedő korszakáról és hasznosak lehetnek a jövő számára.

Ezért a bécsi székhellyel működő Magyar Egyházzociológiai Intézet felvette munkaprogramjába az említett, századforduló utáni évtizedekben működő, keresztény reformmozgalmakra vonatkozó dokumentumok kiegészítését, gyűjtését és rendezését. Munkájához ezúton kéri azokat, akik a jelzett tárgykörre vonatkozó kiadványokkal, információkkal és adatokkal rendelkeznek, szíveskedjenek erről az Intézetet értesíteni vagy azokat rendelkezésünkre bocsátani. (Szívesen fogadunk fotokópiákat is.)

Szerény alapgyűjteménnyel már rendelkezünk. Ugyanakkor tapasztalataink alapján szeretnénk jelezni, hogy az Intézet csak valóban a tárgyra vonatkozó és lényegét érintő dokumentáció átvételére és megőrzésére tud vállalkozni.

A gyűjtemény anyagáról, annak megfelelő rendszerezése után információs anyagot szándékozunk nyilvánosságra hozni.

Kérésünk kedvező visszhangját remélve
a Magyar Egyházzociológiai Intézet
vezetősége
Ungarisches Kirchensoziologisches
Institut
A - 1140 WIEN Linzerstr. 263/18.

BREGENZ.

Mindszenty József bíboros-érsek, hercegprimás elhunyt alkalmából f. év május 11-én Vorarlberg magyarsága, valamint a németországi Bodeni-tó vidékének magyarsága kegyelettel adózott a nagy bíboros emlékének. A megjelentek közösen vettek részt a kapucinusok templomában Mindszenty József bíboros lelke üdvéért rendezett szentmisén, melyet *Mons. Anisich Jenő* mutatott be. Evangélium után méltatta az elhunyt világraszóló érdemeit, maradandó szellemi alkotásait, lelki nagyságát, példaadó Egyház- és nemzet-szeretétét.

HŐSÖK NAPJA BREGENZBEN

A bregenzi magyar róm. kat. egyház-köztség idén is május utolsó vasárnapján, május 25-én fényes keretek között tartotta meg a Hősök Vasárnapját. Az ünnepély csúcspontja a kapucinusok templomában tartott ünnepi szentmise volt. A már annyira hagyományossá vált bregenzi Hősök Vasárnapjára a bregenzi s a vorarlbergi magyarság zsúfolásig megtöltötte a templomot, de

sok vendég érkezett Ausztria különböző vidékeiről, valamint a Bodeni-tó vidékéről, Münchenből, Regensburgból, Liechtensteinből, Svájcából, Franciaországból. Megjelentek a bregenzi Sacré Coeur magyar növéreik is.

Évek óta ezt az ünnepélyt, a Hősök Vasárnapját, a Budapest-Hüvösvölgyi és nagyváradi volt hadapród iskolások baráti- és osztálytársi találkozóul használják föl. Idén az ünnepélyt még bensőségebbé tette az 1935-ben végzett s az idén 40 éves jubileumot ünneplő Ludovikások találkozója, melyre majdnem hiánytalanul jelentek meg a világ minden részéből. A szentmisét ünnepélyesebbé tette a megjelentek szívből jövő éneke, melyet *Molnár István* kántortanító vezényelt. Offertoriumra *vitéz Lajtaváry László* szólóéneke: Imádkozunk a hazáért imaként szállt az Úr trónja elé.

Mise után a bregenzi Hősök emlékművét a megjelent Ludovikások koszorúzták meg. Utána a résztvevők között ebédre jöttek össze a «Weberbeck» szálloda éttermében, rövid asztalköszöntő keretében *Vasváry József* tábornok köszöntötte a megjelenteket.

ROTTERDAM.

A hollandiai Rotterdamban május 25-én d. e. 11 órakor dr. Simonis püspök szentmisét mutatott be, az ott élő nemzetiségek részvételével. A szentmise alatt mintegy tíz nyelven mondták vagy énekelték a liturgikus szövegeket. Többek között magyarul is. Felajánlaskor minden nemzetiségből a fiatalok helyezték oltárra a különböző adományokat. A Hollandiában élő magyarok szívesen vettek részt az istentiszteleten, melyet a Szt. Elisabeth katedrálisban tartottak.

ÉLÉNK MISSZIÓS ÉLET GENF-
LAUSANNE-BAN

Május 30-án Genfben nagyszerű Szörényi Éva-estet tartottak, 200 résztvevővel.

Június 8-án Lausanne-ban 5 magyar gyermek magyarnyelvű elsőáldozási szentmiséje és ünnepe, a hívek feltűnően nagy részvételével. A gyermekeket a szentmise végén *Koncsek Zsolt*, buzgó minisztráns köszöntötte.

Június 21-én Szt. László ünnepével kapcsolatban Lausanne-ban este 7-kor koncelebrációs szentmisét tartottak, melyen ünnepi szónok *Dr. Hiero István* párizsi magyar plébános volt.

Június 22-én, a Genfi m. kat. egyházköz-ség védőszentjének, Szt. Lászlónak ünnepén egyházközségi búcsút tartottak. A koncelebrációs szentmise szónoka *Hiero atya*.

Június 29-én Lausanne-ban a szentmise keretében 3 fiút és egy leányt avattak ünnepélyesen ministránsá. (P. R. L.)

Mindszenty szelleme él és mutatja nekünk az utat

A világ minden részéről kapunk jelentéseket azokról a szentmiséről, melyeket rendszerint bíboros főpásztorok Mindszenty primásért bemutatnak és érkeznek beszámolók azokról az ünnepekről, amelyeket Mindszenty bíboros emlékének szentelnek.

Az a szándékunk, hogy az Életünkben folytatólagosan közöljünk beszámolókat és jelentéseket. Mai számunkban egy caracasi levélből, a Párizsból jött beszámolókból és a frankfurti magyar lelkész körleveléből idézünk részleteket.

Tíz felejthetetlen nap hatása

Amit Mindszenty elért it Caracasban, az a hihetlennel határos! — Hitetlenek voltunk, megtanított minket hinni; gyengék voltunk, megerősített minket; önzők voltunk, rajta keresztül megtanultuk ismét szeretni egymást; már-már elszakadóban voltunk egymástól, újra egymásra találtunk; gyávák voltunk, adott nekünk az ő végtelen bátorságából. De mindenek fölött a legfontosabb az volt, hogy megmutatta az utat, amin haladnunk kell és hittünk abban, hogy érdemes ezt az utat járni!

Elmenetele után majdnem hogy csodák történtek! 15 év után egyszerre csak megindult a magyar óvoda: egy fiatal asszony jelentkezett, hogy hajlandó tanítani. Napok alatt megkaptunk egy termet a Magyar Házban; ezt berendezték, kifestették, összejött a szükséges pénz a bútorokhoz és június elseje óta már működik is 9 gyerekkel, köztük az én kettőmmel. — A Magyar Ház mellett már épül közben az iskola-terem a hétvégi és nyári iskolának; már csak a tető meg az ajtó hiányoznak. Két fiatal asszony állítja össze a tananyagot a mindennapos (8-12) nyári iskolához, többek között olyan gyerekek részére is, akik semmit sem tudnak magyarul.

Egy magyar férfi az «újkocsi»-ra félretett pénzét odaajándékozta a Magyar Háznak ösztönzésül, hogy év végéig vegyünk még telket a Magyar Házhoz. — Részemről vállaltam a venezuelai magyar kataszter felállításának a megszervezését és vezetését. Már találtam 4 más embert, aki segít; az összes magyar szervezet segít az anyagiakkal, és most kedden van az első gyűlésünk.

Isten segítségével ebben is teljesíthetjük Hercegprimásunk óhaját és talán sikerül ezzel a munkával már elszakadt

honfitársainkat ismét bevonni a magyar életbe. Több magyar fiatal férfi is összeállt, összegyűjtik az összes filmet, amit felvettek Mindszenty ittléte óta, ebből egy filmet csinálnak, kb. 2 óra hosszút, sokszorosítják, meghangosítják magyarul, angolul, németül (uram csinálja a német nyelvűt) meg spanyolul és a piacra bocsájtják. Minden nyereség a Mindszenty alapra megy. Mindszenty összes beszédjét is összeszedtük már. Ezek most édesapámnál vannak, aki mindenfajta új hangfelvevő szerkezetet vett s most napok hosszú során keresztül szűri, másolja össze a különböző hangszalagokat.

De a sok tevékenység mellett is mintha új életre éledtünk volna. A Magyar Ház-i előadásokon, a Magyar Ház-i vacsorákon havonként, a misén, az istentiszteleten sokkal több a résztvevő. Olyanokat látunk, akikről már el is feledkeztünk, vagy akiket még soha sem láttunk. Emberek, akik már évek óta nem beszéltek egymással, kibékültek vagy legalábbis köszönő viszonyba kerültek.

És ez mind 10 felejthetetlen nap hatása!... — Nem lehetlent kértünk: csak 4-5 év kellett volna még ahhoz, hogy minket elirányítson, megerősítsen, és ami mindennél fontosabb, hogy az első papnövényedőket fölszentelje papnak. Ez a legnagyobb emigrációs problémánk: kihalnak a papjaink, nincs utánpótlás! — Hogy kellenének fiatal papok, akik az ő szellemében nevelkedtek volna. — A szemináriumot nem lehetne valahogy mégis megvalósítani? Nem lehetne a Mindszenty-Központban ezt is elhelyezni? Maguk... papok meg tanárok is; ismerik az emigrációs problémákat és Mindszenty szellemét is. — Maguk nem vezethetnék? —

Requiem és ünnepség Párizsban

A párizsi rádió május 6-án d. u. 5 óra felé hirtelen megszakította adását és bejelentették: «Cardinal Mindszenty est mort.» Még ugyanezen nap estjén hosszú emlékműsort adtak a magyar Hercegprimás életéről a francia televízióban, ahol Marty párizsi érsek is nyilat-

kozott. A hit katonájának nevezte s megrendülve jelentette, a Hercegprimás párizsi látogatása most már végleg elmarad, de azon a napon, amelyre idevárták, gyászmisét fog érte celebrálni.

Bizony idevártuk, lázas örömmel készülődtünk fogadására mi is párizsi ma-

gyarok. Kis cserkészek dallal-verssel s a felnőttek ki-ki maga tudásával. Emmanuel, aki a Derkovich-Szőnyi-féle festő kör utolsó élő művésze, erre az alkalomra megfestette Mindszenty portréját. Az egész párizsi Katolikus Misszió szinte sugárzott a benne végbemenő örömteli készülődéstől. Meghalt! Ez a hír villámként sújtott közénk s mi megrendülve álltunk.

Május 25-én vasárnap a kilencezer személyt befogadó hatalmas Notre-Dame székesegyház zsúfolásig megtelt. Az ajtóknál cserkészek osztogatták Mindszenty József fényképeit. Mások az érkezőket vezették előre, az oltár melletti magánülőhelyekhez, amiket a francia nagycsaládok ez alkalomból átadtak a magyaroknak. Az oltár két oldalánál magyar népviseletbe öltözött nők és férfiak sorakoztak, a férfiak kezében magyar zászlók. Az ünnepi szertartás kezdetén Marty párizsi érsek fölolvasta a Bíborosunk bécsi titkárságáról érkezett táviratot, majd közölte, hogy a mellette üresen hagyott díszülés a lila baldachin alatt a mai napra idevárt magyar Hercegprimás helye. A szentleckét *Hieró István* a párizsi Katolikus Misszió plébánosa mondotta magyarul. Azután a szentbeszédben *Monseigneur Pezeril* hosszan emlékezett meg Mindszenty József életútjáról. Végezetül felzúgott a katedrális orgonáján: «Isten, áldd meg a magyart.»

Ha a test meg is hal, a lélek él s ha ezt hisszük és tudjuk, miért ne tarthatnánk meg a mi mártírunk emlékére az ünnepélyt? Így történt, hogy június 14-én a párizsi Katolikus Misszióban megtartottuk a Mindszenty Emlékünnepélyt úgy, mintha eljött volna közénk. D. u. 5 órakor a Főpásztorért szentmisével kezdtük. Majd *Ruzsik* atya, aki Vele volt utolsó útján Délamerikában, részletes beszámolót tartott, amit könynyezve hallgattunk. Ezután elszavalták a kiscserkészek a Neki szánt verseiket, elénekelték dalaikat, a művészek, akik Neki akartak egy kiállítással hódolni, festményeikkel feldíszítették a termet. A Mindszenty portré ott volt a főhelyen és lenézett reánk. De gyönyörködtünk Gall Ferenc meleg colorittal készített alkotásaiban, továbbá Antal, Hubay, Kabok, Kádár, Kovács Izsák, Szabó-Dóczi, Csató, Torbó és Liptay Mátyás szobrászművész kiemelkedő munkáiban, kik már mind komoly nemzetközi hírnévre tettek szert sűrű szereplésükkel, úgy a párizsi mint a nemzetközi kiállításokon. Mindannyian éreztük, hogy a mi Főpásztorunk közöttünk van és

megelégedésére szolgálunk. Így akarja látni az ő magyarjait, még gyászukban is erőseknek, tetteikésszeknek.

SZÓKE KLÁRA

SÍRJA A NEMZET ZARÁNDOKHELYE LESZ

Az emberi szabadság és méltóság tételelem nélküli védője, minden elnyomás, jogtalanság és erőszak megbélyegzője, hazája és népe jogos követeléseinek szószólója, fájdalomnak és könnyeinek megfogalmazója volt mindhaláláig. És ennek az ellenállásnak hihetetlen kínokba vert, földig alázott és minden emberi méltóságától megfosztott mártírja lett, akinek kiszolgáltatott emberi testén tombolták ki a Sátán csatlósai minden gyűlöletüket és szadizmusukat. Hogy lelkét mégis meg tudta menteni, hogy megmaradt Istene, hazája és népe mellett, hogy soha nem kételkedett harcának igazságában, azt annak a törhetetlen hitnek és bizalomnak köszönhettem, melyet Istenbe helyezett. Aki végül is megtartotta, kiszabadította ellenségei kezéből és megadta a lehetőségét annak, hogy a világ elé tárja emlékirataiban harcát, szenvedését, melyek azonosak voltak nemzetének harcával és szenvedésével.

Mikor Máriazellben 1975 május 15-én Mindszenty Józsefet utolsó útjára elkísértük, nem csak az volt az érzésem, hogy az évszázad legnagyobb magyarját, az Egyház leghívebb és legbátrabb bíborosát, a keresztény Magyarország legnagyobb hitvallóját temetjük, hanem elesett, megtört, megalázott és rab-ságba vert népünk Istentől elfogadott áldozatát és vértanúját tesszük a Szent László kápolna sírjába. Egyet közülünk, aki elég nagy volt ahhoz, hogy ezt az áldozatot vállalja, akinek hazája s népe iránti szeretete elég erős volt ahhoz, hogy népe sorsát is magára vegye és engesztelő áldozata legyen nemzetének ...

Mindszenty József nem halt meg. Csak a testét temettük. Lelke, szelleme és imádsága velünk van, amely megmarad világító fénynek, útmutatónak, erőnek, míg nemzetének szüksége lesz rá.

Sírja a nemzet zarándokhelye lesz, ahová elmegyünk majd erőt és hitet meríteni, s bizalmat és reményt, hogy Isten szeret és nem hagyott el minket.
(Részlet a frankfurti lelkész körleveléből)

A TICINOI MAGYAR EGYESÜLET

tagjai június 8-án szentmise keretében emlékeztek meg az elhunyt Mindszenty bíboros hercegprímásról, amelyet dr. Ikvay László érseki tanácsos mutatott be. Utána az ottani 56-os emlékkeresztnél Lázár István mérnök mondott gyászbeszédet.

Mátyás király könyvtára Californiában

Bárhová sodorja a sors emigrációban élő honfitársainkat, mindenütt híven őrzik magyarságukat és nyelvüket. A magyar sajtó világszerte hirdeti és tudatosítja a nyugati kultúrához való tartozásunkat. Ez azonban csak egyik része emigrációs feladatainknak. Sokkal jelentősebb és eredményesebb munkát végzünk akkor, ha nemcsak magyarul és magunknak, hanem a befogadó országnak és annak nyelvén hirdetjük a magyar igazságot és ismertetjük magyar értékeinket.

Ennek egyik — látványosabb — módja a magyar egyesületek alapítása, légiónyi tisztségviselővel és szócsépléssel, de ez többnyire csak külsőség, amely nem hatol be mélyen a lelkekbe. Kevésbé mutatós és sokkal nehezebb, de mélyebben ható módja magyar értékeink megismertetésének a befogadó ország értelmiségével való közvetlen kapcsolat, az ő nyelvükön és az ő eszjárásuk ismeretében. Íme egy példa:

Fullerton nem nagy város Délcaliforniában, de állami egyeteme van, kiváló professzori karral és mintegy tizenöt ezer hallgatóval. Ez utóbbiak sorában magyarok is akadnak, köztük Nagy Hubáné, az egyetemi könyvtárosi szak hallgatója, 56-os emigráns.

Nagy Hubáné az idei őszi szemeszterben dr. Baker professzor vezetése alatt a «History and Development of Library in the Western World» című szeminárium hallgatója volt, melynek következményeként egy szabadon választott, de a szakkörébe vágó témát kellett írásban kidolgoznia. A fiatal magyar nő nem habozott a témaválasztásban. Érezte, hogy itt alkalma nyílik a magyar ügy szolgálatára és bejelentette professzorának a választott témát, Mátyás király könyvtára Californiában «Corvinian Library at Buda» címmel, melyben Mátyás király budai könyvtárának történetét dolgozta fel.

A terjedelmes és beható szakdolgozat nemcsak a Corvin-könyvtár szorosán vett adatait tartalmazza, hanem felöleli a Hunyadi-család szerepét és jelentőségét az európai történelemben, tudó-

mányos alapossággal, nagy művészet-történeti felkészültséggel és gazdag bibliográfiai adatokkal, melyeknek beszerzésében külföldön élő magyar tudósok, főleg dr. Cser-Palkovits István S. J. és dr. Majtényi Béla is segítségére voltak.

Írásban benyújtott tanulmányán kívülszövebeli előadást is tartania kellett Nagy Hubánénak a professzor jelenlétében a szeminárium huszonöt hallgatójának, akik mind magasabb évfolyamú és komoly felkészültségű amerikai fiatalok voltak. Ezen az előadáson alkalma nyílt az előadónak arra, hogy közvetlen és kötetlen formában, az írott szakdolgozatnál sokkal bővebben szóljon a magyar történelemlről, a magyarság európai szerepéről, hazánk jelenlegi rab-helyzetéről, a szovjet elnyomásról és a magyar emigráció feladatairól. Feszült figyelemmel hallgatott előadását magyar tárgyú diapozitívek vetítésével tette még érdekfeszítőbbé és maradandóbb értékűvé.

Előadása annyira lenyűgözte hallgatóit, hogy annak befejezése és a tapsvihár elülte után azonnal nem osztottak szét, hanem körülvették az előadót és kérdések tömegét intézték hozzá, bevallva, hogy eddig jóformán semmit sem tudtak a magyar történelemlről s ez az előadás egy ismeretlen, vonzó világot tárt fel előttük. Válaszaiban Nagy Hubáné még fokozta hallgatóiban a magyar ügy utáni érdeklődést és rokonszenvet. Az a huszonöt amerikai fiatal az előadás után mind lelkes hívévé lett a magyarságnak és a magyar igazságnak. Lehet, hogy többen közülük további életpályájukon olyan helyre kerülnek, ahol hatékony szószólói lehetnek ennek a nemes ügynek. Ez pedig többet jelent, mint ha csak a magunk magyar köreiből ismételtetjük el ismert problémáinkat.

A benyújtott szakdolgozatot Baker professzor szokatlanul a maximálisnál is magasabb fokkal jutalmazta és élőszóval is kifejezte legnagyobbfokú dicséretét, javasolva, hogy a szerző adja ki nyomtatásban is komoly tudományos igényű tanulmányát. Ebben, mint mondta, az Egyetem támogatására is számíthat. A nem mindennapi előadás híre pedig eljutott a fakultás főnökéhez is, aki teljes elismerését fejezte ki az előadónak.

Nagy Hubáné Irvine-i otthonában továbbra is megalkuvás nélkül őrzi magyarságát, jónevű építésmérnök férjével és Amerikában született leányaival, akik egyformán hibátlanul beszélnek angolul és magyarul, büszkén magyarságukra a Csendes-Óceán mellékén.

BÍRÓ BÉLA

THURGAU KANTON

és környékének magyarsága június 15-én Weinfeldben résztvett azon a szentmisén, amelyet dr. Ikvay László érseki tanácsos mutatott be Mindszenty József bíboros primás lelkiüdvéért, aki magyar és német nyelven emlékezett meg a magyarság és az Egyház nagy halottjáról. A szentmisén számosan vettek részt más kantonokból is magyarok és svájciak egyaránt.

Az istentelenek temploma

Van egyáltalán ilyesmi? Lehet-e valami köze istenteleneknek templomhoz, vagy egy templomnak istentelen emberekhez? A cím olvasásánál felmerült kételkedés jogos, de ez mit sem változtat azon a tényen, amit képvisel és szemünk elé állít a világban, — annak ellenére, vagy talán még inkább azért, mert olyan embertől származik, aki saját bevallása szerint régóta nem keresztény már. Igaz, a világmegváltó kommunizmusból is kiábrándult közben és 20 éves elteltés, elszigeteltség és börtön után írta meg cikkét a fenti címen s lett azzá, aminek és akinek a világ ma ismeri: Milovan Gyilaszig jugoszláv író.

Az elmúlt év október elején az író unokaöccsével Budva mellett, a dalmát tengerparton volt üdülésen. Esős napokon bejárták a környéket, megtekintették a városka nevezetességeit, és egy ilyen felfedező úton akadtak rá az ortodox templom és a szabadtéri színpad közelében arra a bizonyos kis templomra, amelyről a fenti címen megírt cikke szól. Ebből idézzük most az alábbiakat, mint érdekességet és mint hírt, amely elgondolkoztathat.

A templomocskák alapjait, ahogy később kiderült, Kr. u. 840-ben rakták le és az első írásos emlék róla 1166-ból származik, alig száz évvel azután, hogy Róma és Bizánc (ortodox egyház) között végbement a végleges és végzetes szakadás.

«Ide nem lehet bemenni. A templom tele van sz...-ral!» — mondta unokaöcsém és undorral fordult vissza az ajtóból. «Ne beszélj butaságot» — mondtam én és beléptem a templomba. De az a förtelmes bűz, amely a háború előtti idők «tábori» klozetjeire emlékeztetett, megállított. Még ma sem tudnám megmondani, hogy mi ütött mellbe akkor, maga a bűz, vagy a gondolat, hogy ez a bűz egy templomból árad. Visszahőköltem, anélkül, hogy pillantást vettem volna a templom belsejére, — mint ha lenne benne valami látnivaló azon kívül, ami már úgyis a szemem elé tárult: emberi ürülék, oly sűrűn egymás mellett, hogy még nappali megvilágításnál is nehéz lett volna egyik-másik rakásba nem belelépni.»

«Ki a felelős e templom megszenteltetéséért?» — kérdi a szerző. «A hatóság, az egyháziak, a korszellem és a megváltozott körülmények? Úgy látszik azonban, hogy senki sem felelős, senki sem bűnös... — és éppen ez a végzetes. Mert mi lesz a világból felelősségérzet nélkül, ahol mindenki azt csinálja, amit akar? Káosz és tébolyodottság!» — állapítja meg az író.

És mi lesz azzal a néppel, amely egykor templomokat épített, amelyben ma fiai a szükségletüket végzik el, — ahol egykor ősök térdeltek és imádkoztak, ott ma a késői utódok — leguggolnak. Hova, merre megy az útja ezeknek az embereknek, mi lett az öntudatukból?... Isten házának bemocskolása — ilyesmi nem lehetséges istentelenség, az egyház és vallás elleni lázadás nélkül. Ennek azonban itt semmi köze ahhoz az öskeresztény túlbuzgósághoz, amely antik művészeti értékeket rombolt szét. Ateisták sem piszkítanak templomokban. De barbárok sem, — mert a barbároknak voltak isteneik és szellemi értékeik. Ilyesmire csak olyanok vete-mednek, akiknek nincsenek ideáljaik, reményeik, emberek, akiket az abszolút hitetlenség odáig vitt, hogy számukra minden szabad. Montenegróiak, akik megkísértik és kihívják maguk ellen az «istent»: «Nézd, mit teszek veled és te tehetetlen vagy velem szemben!»

«Ez az öngyilkosság legegyszerűbb módja: ilyesmire nem gyűlölet ösztönzi az embert, hanem legfeljebb közömbösség és önmegsemmisítésre való elszántság. Oroszország templomokat rombolt le, Albánia «eltörölte» a vallást, — más- hol óvatosabbak voltak: az eredmény azonban mindenütt többé-kevésbé ugyanaz — mindenütt, ahol az emberek az Ideológiába, és a bürokratikus szocializmusba vetik végső reményüket. Ebből a beállítottságból bújnak elő azok az emberi «gonoszlelkek», akiknél nincs reálisabb és gonoszabb a világon: mert a gonoszság nem mint gonoszság jön a világra, hanem mint közömbösség, elbutítás és elvadulás iránti közömbösség.»

«Már régóta nem vagyok többé keresztény. A kereszténységben nem látok már teremtő és alkotó erőket. De tudom, hogy a kereszténység volt minden eddigi civilizáció között a leginspirálóbb hatással az emberiségre. Én, a magam részéről nem bánkódom a kereszténység széthullásán, — ok nélkül semmi sem megy tönkre... De nem minden tűnik el belőle... ahogy a görög filozófia igazságai ma is érvényesek, bár az antik világ réges régen elpusztult, a kereszténység is tartalmaz örök időkre megmaradó javakat... Úgy gondolom, nem vagyok hivatott, hogy felmérjem azt a hatást és értékeket, amelyeket a kereszténység ajándékozott az emberiségnek...»

A különböző szocializmusok és szociális ateizmusok is a kereszténységre, az általa meghirdetett és képviselt emberi egyenlőség tanítására vezethetők vissza... És ahogy éppen a keresztény-

ség és éppen Keleten hozzájárult az autokratikus rend felszámolásához, ezzel csak az állami ateizmus számára készítette elő a talajt, amelyről közben kiderült, hogy nem más mint valláspótlék, egy új és álvallás... De ha ez az ateizmus hatalmas méretű politikai és gazdasági átalakulást hozott is létre a földön, olyan ismereteket nem lesz képes adni a világról és magáról az emberről, hogy azok túléljék az általa okozott szociális degenerációt.»

«A budvai templomocskák szegény és tehetetlen az állami ateizmus hatalmával és dicsőségével szemben: védtelen, kiszolgáltatott áldozata azoknak, akik meggörnyedve hódolnak be az ateizmus állértékei előtt. Ha ugyanis a has megtöltése lesz az egyetlen és legfőbb életideál, logikus, hogy az istenháza Budván, de másutt is, áldozatul kell essék a has kiürítése szükségletének. Az ilyen embereknek ez a templom sem nem idősebb, mint önmaguk, sem nem szentebb, mint emberi szükségletük. De hogyan is lehetne ez másképp? Aki csak a mának él, magát és mindenét csak a jelen pillanat szolgálatára bocsátja, az szükségszerűen be kell mocskolja a múltat, hogy ne legyen számára örök szemrehányássá, a jövőt pedig úgy kell alakítsa, hogy az semmire se kötelezze. A múlt, az vagyunk mi, születésünknel fogva. A budvai kis templom — jelenti 11 évszázad emberének felsorakozását ideálok, mint emberi életcél körül, 11 évszázad asszonyainak imádságát háborúba, vagy tengerre induló férjekért és fiakért, 11 évszázad újszülötteinek köszöntését, halottainak búcsúztatását, fiatal házasságainak megáldását, — 11 évszázad bűnbánatát és javulási ígéretét: 11 évszázadot néhány korlátolt ürülékével szemben, — akik közül mindegyik lábbal tapossa és bemocskolja lelki-szellemi épségét és szabadságát.»

Gyilaszig cikkét csak vázlatosan tudtuk ismertetni, terjedelme miatt. S ha gondolatai itt-ott nem is egyeznek meg a mi felfogásunkkal, főleg a kereszténység múltját és jövőjét illetően, mégis sok olyasmit tartalmaz, amin mi, magyarok is elgondolkozhatunk. Tíz évszázados magyar kereszténység! — Nem, hála Istennek, mi még nem vagyunk ott, hogy beszennyezzük templomainkat. De ne feledjük el mégsem Gyilaszig intó figyelmeztetését: a rossz, a gonoszság az észre nem vevő és lekicsinylő közömbösséggel kezdődik. Ez a közömbösség pedig már benne él a materialista, csak a mának élő, a keresztény hitét kényelmetlennek érző, meg lekicsinylő magyarok szívében.

A közömbösség egyengeti az utat a budvai kis templomhoz.

MEGYESI ANDRÁS

HIRDETÉSEK

AZ ÉLETÜNK ELFOGAD

hirdetéseket, azok közlését kérjük a Gazdasági Bizottságon át beküldeni:

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést!

TÉTÉNY —

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inhaber: Bayer Oszkár

München 2. Kreittmayerstr. 26.

Tel. 196393, nach 20 Uhr: 585502

Debrői Hárslevelű	DM 5.50
Badacsonyi Kéknyelű	5.95
Badacsonyi Szürkebarát	5.85
Soproni Kékfrankos	5.75
Domsztlói Muskotály	5.85
Domsztlói Tramini	6.30
Villányi Burgundi	5.85
Hajósi Cabernet	5.90
Tokaji Aszu 4 Puttonyos	12.40
Téli Szalámi	18.—

inc. MWST, Preise ab Lager,

Preise sind bis zur nächsten

Preisliste gültig

Kartonvételnél üvegenként 20 fillér árengedmény.

Még kapható:

Bayer Oszkár, Ecke Kazmair-Trapentreustr.

Horváth János, München 2. Tumblingerstr. 28.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar) Németországban tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít.

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

(Tel. 02101/ 541317)

DIPLOMÁS MÉRNOK,

önálló vállalkozással egy Stuttgart környéki nagyvárosban, 36/172, nőtlen volksdeutsch, keres melegszívű, kellemes külsejű feleséget diplomás, vagy azzal egyenértékű magyar vagy német származású hölgy személyében. Részletes levelet és fényképet «Mindig korrekt» jelígre kér az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

EGYEDUL ÉLŐ, KOZÉPKORÚ, 172,

egészséges, jólelkű rk. kereskedő keres üzleties vagy erre hajlamos, jó lelkivilágú, barátságos hölgyet. Lehetőleg fényképes levelet várok «Úgy érzem, hogy megtalállak» jelígre az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

KÖLTÖZKÖDÉSNEEL VEGYE IGÉNYBE

árban-szolgálatban kedvező cégemet. Költségeit előnyére számolom, csomagoláshoz ládákat kölcsönzök ruhának stb. sőt el is adhatom.

Luft János költözködési cég,

München 40, Hamburgerstr. 42.

Tel. 3511337.

MAGYAR KÖLCSÖNKÖNYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

MAGYAR KÖNYVTÁR

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím:

Schweizerische Landesbibliothek

Ungarische Abteilung

Hallwylstr. 15.

3003 Bern

47 ÉVES, FUGGETLEN MAGYAR NŐ

keresi korban hozzáillő férfi ismerettségét, ki igazi, hű, komoly boldogságra vágyik, cseréljen velem szívet. Fényképes levelet «Páros szív, pacsirta» jelígre várok az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

MÜNCHENBEN ALBÉRLETI SZOBA

fürdőszoba használattal idős urnak, vagy hölgynek havi 150.— DM-ért kiadó. Választ «Összkomfortos» jelígre kérünk az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

MINDSZENTY BÍBOROS:

EMLEKIRATAIM

Németországban kapható 35 és 25 DM-ért

P. Mórocz István-nál

D - 6800 Mannheim 1

Friedrich - Ebert-Str. 34.

FELNÖTTEKNEK,

GYERMEKEKNEK

A tíz magyar fajta jellemzése, 123 képpel

Magyar kutyafajták

Megrendelhető: T. Buzády

7547 - Wildbad, P. Liebig Weg 34

Németország

A RÓMAI ZARÁNDOKLATRA

jelvények készültek. 3.— DM-ért kaphatók a főlelkészsegen!

A KASTLI MAGYAR GIMNÁZIUM

SZAKTANÁROKAT KERES

Az új német középiskolai tanterv szerint az iskoláknak át kell térniök 1976-ban az ún. Kolleg-Stufe System-re, Kollegium-fokozati Rendszerre. Lényege az, hogy a gimnáziumok utolsó 3 éve «szakosodik»; ugyanis a diákok választhatják ki azokat a tantárgyakat, amelyekre egyetemi éveikben különösen szükségük lesz. A diák ezekből a neki fontos tantárgyakból szakkurzuson vesz részt. Ezek a kurzusok két főcsoportra oszlanak: nyelvekre és reális tárgyakra, matematika-fizika, kémia-biológia.

A kollégium-fokozat bevezetése nagy áldozatokat kíván az iskoláktól: új szertárakon és szakkönyvtárakon kívül több szaktanárt is igényelnek a szakkurzusok.

A Kastli Magyar Iskolának ezért szükségése van még egy matematika-fizika és kémia-biológia szaktanárra.

Olyan diplomás tanárokat, akiknek képességük és szaktudásuk megvan, kérjük jelentkezzenek a Magyar Iskolabizottságnál: 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

54 ÉVES, HÁZIAS, FIATALOS,

természetkedvelő asszony megismerkedne korrekt, meleg otthonra vágyó honfitárssal. Választ «Kölcsönös őszinteség» jelígre kér az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

DÉLAFRIKÁBAN, PRETORIA-BAN ÉLŐ,

gyermektelen házaspár keres háztartási alkalmazottat 40-50 év között, jó fizetéssel, külön szobával. — Választ «Kutya» jelígre kérünk az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

TITKÁRNÖKET KERESUNK!

A vasfüggöny mögötti országok katolikus egyházainak és híveinek lelki és anyagi támogatását szervező «Ostpriesterhilfe» irodai munkaerőket keres: 2 francia-német-angol, 1 holland, 1 spanyol-olasz és 2 német tökéletes gyors- és gépiró hajadon titkárnőket. A nyelvek között esetleges kombináció lehetséges. A fenti nyelvtudás mellett a magyar nyelv ismerete nem akadály.

Fizetés a német tarifa szerint. Átmeneti lakás közvetítése lehetséges. Belépési határidő: 1975 szeptember 15. Nyugatnémetországban, D - 624 Königstein-Taunus, Haus der Begegnung.

Pályázatokat rövid életrajzzal «Ostpriesterhilfe» B - 3180 Westerlo, Postbus 1, címre «Bewerbung» megjelöléssel kérünk.

Rövid hírek

16 horvát püspök és érsek, 200 lelkész, 14 ezer horvát katolikus zarándok, ezer külföldön élő katolikus horvát hívő tartotta nemrég szentévi zarándoklatát. A Szent Péter bazilikában a zág-rábi érsek mondott ünnepi beszédet, majd VI. Pál pápa intézett szózatot a zarándokokhoz. Emlékeztetett Dante Isteni színjátékának egy mondatára, amely az 1300-ban tartott Szentév horvát zarándoklatának bensőséges hangulatát örökíti meg és felhívta a hívőket, maradjanak hűek történelmükhöz és hitükhöz.

Délafrikában nemrég nevezték ki a harmadik feketebőrű püspököt. Az új főpap többször hangoztatta azt a követelést, hogy a feketebőrű katolikusok mind nagyobb szerepet kapjanak az ország vezetésében. Délafrikában a katolikus lakosság többsége feketebőrű.

A német Caritas 9 év alatt 75 millió DM-et fordított a vendégmunkások szociális intézményeinek fenntartására. Az összeg egyharmadát a hatóságok támogatásából, 50 millió DM-et pedig a Caritas adományokból fordítottak erre a célra. A tanácsadó- és felvilágosító központokban dolgozók 90 %-a a különféle nemzetek soraiból kerül ki.

Indonézia 2,5 millió katolikus 1974-ben a nagybőjti akció keretében 110 ezer dollárnyi összeget adományozott a világ éhezőinek megsegítésére.

Svájcban ugyancsak rekordösszeg gyűlt össze az idei nagybőjtben. A recesszió ellenére 15 millió svájci frank, egymillióval több, mint az előző évben.

Amsterdamban Beatrix holland trónörökös nő nyitotta meg az újjáépített és átszervezett Biblia-múzeumot. A két patricius házra terjedő muzeális anyagon kívül az állandó kiállításon nagy hangsúlyt nyer a Biblia helye és jelentősége a mai világban. A múzeum a holland protestáns és katolikus biblia-társaság védnöksége alatt áll a jövőben.

Csádban az új katonai kormányzat dekretummal szüntette meg a megbuktatott elnök, Tombalbaye keresztényüldözését. A volt elnök törzsi ritusokat kényszerített a katolikus lakosságra és azokat, akik rendelkezésének ellenszegültek, kivégeztette, vagy az országból való távozásra kényszerítette.

A férfi- és női szerzetesek száma a világon 1974-ben jóval egy millió alá esett, 826 ezernél alig valamivel több volt — jelentette a szerzetesrendek kongregációja Rómából.

Vietnam 40 millió lakosa közül 2,8

millió a katolikus. A 24 püspökségből 1973-ban 10 volt az északi országrészben, 14 pedig a déli területen. Az első misszionáriusok 350 évvel ezelőtt érkeztek Vietnamba és rövid idő alatt nagy eredményeket értek el. 1973-ban az északi országrészben 350 pap és 300 szerzetesnővér, — a déli országrészben 2 ezer pap és 6 ezer nővér dolgozott. A tömeges menekülés utáni adatok még nem állnak rendelkezésre.

Suenens belga kardinálisnak olaszországi tartózkodása alkalmából ellopták mellkeresztjét és pásztorgyűrűjét. A kardinális, aki Rómában a Mária-kongresszuson vett részt, néhány napot egy olaszországi üdülőhelyen pihenéssel töltött el.

Fehéroroszországban megbízható jelentések szerint még mindig kb. 50 katolikus lelkész él. A legidősebb 94, a legfiatalabb 60 éves. Mivel nincs püspök, aki a fiatalokat pappá szentelhetné, kihalásra vannak ítélve. A hatósági intézkedések is gyorsítják ezt a folyamatot. Ahol ugyanis egy lelkész meghal, helyét nem tölthetik be újra és plébániatemplomát is bezárják.

Az Isteni Ige Társasága (SVD) alapítójának, P. Arnold Janssennek a boldoggáavatására a missziós világnapon, ez év október 19-én kerül sor Rómában, a Szent Péter téren. Janssen 1875-ben alapította rendjét Steylben és néhány év múlva csatlakoztak hozzá a missziós és örökimádó nővérek is. A rend tagjai a világ minden táján főleg missziókban dolgoznak.

Floresben megjelent az indonéz katolikus egyház története. A 4 kötetes munka 2800 oldalon látott napvilágot, a nemzeti Bahasa Indonésia nyelven. A kereszténység kezdete Indonéziában a 7. századra nyúlik vissza, ebben az időben a Szumatra északi részén már keresztény központok működtek. Ennek egyik bizonyítéka, a barusi Mária-templom, ugyancsak ebből a korból.

Rómában az EUR-központban kiállítás nyílt Manzù olasz szobrászművész alkotásaiból. A Róma város védnöksége alatt álló kiállítás a Szentév alkalmából Manzù 50 éves munkásságának keresztmetszetét adja, 400 kiállított műve alapján.

Regensburgban tartotta 25. közgyűlését a Katolikus Kiadók és Könyvkereskedők Szövetsége. A közgyűlés után három ország katolikus könyvkereskedői találkoztak Ausztriából, Németországból és Svájcban és vitatták meg az időszerű problémákat, tennivalókat.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői

a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től 14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is 14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:

Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk ell!